

Understanding the Physical-Spatial Characteristics of Behaviour Settings in Low-Income Housing; the Case of Panjtan Neighbourhood in Mashhad

Mahsa Akbari Sharak

M-Arch, Faculty of Architecture and Urbanism, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

Seyyede Fatemeh Mousavinia, Ph.D.

Assistant Professor, Faculty of Architecture and Urbanism, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran

Shahram Pourdeihimi, Ph.D.

Professor Emiratus, Faculty of Architecture and Urban Planning, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

Received: April 13, 2024

Revised: September 04, 2024

Accepted: September 16, 2024

(Pages: 17–52)

Akbari Sharak, Mahsa, and Seyyede Fatemeh Mousavinia, Shahram Pourdeihimi. "Understanding the Physical-Spatial Characteristics of Behaviour Settings in Low-Income Housing; the Case of Panjtan Neighbourhood in Mashhad". *Soffeh* 36, no. 3 (2026): 17–52.

DOI: <http://doi.org/10.48308/soffeh.2024.235311.1319>

Abstract:

Background and Objectives: Following the rapid growth of urbanisation, providing housing for low-income groups is considered one of the most important issues. Most projects implemented for these groups so far are short of acceptable quality. Given the floor area constraints in affordable housing, designers' success depends on prioritising the needs of users over individual preferences. The way each space is laid

Keywords:

Residential environments,
Low-income housing,
Daily activities, Behaviour
settings, MAXQDA.

SOFFEH

Soffeh Journal, Shahid Beheshti University, Vol. 36, Issue 3, No. 114, 2026

P-ISSN: 1683-870X

*. Copyright: © 2026 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

*. Corresponding Author Email Address: mousavinia@um.ac.ir
<http://doi.org/10.48308/soffeh.2024.235311.1319>

out can affect the resident behaviour, making careful considerations of activities and behaviour all the more crucial, especially when it comes to cultural differences. According to previous studies, the factors affecting the organisation of behaviour fall into two categories: physical-spatial and cultural, with culture in turn influencing the physical-spatial factor. On the other hand, behaviour is organised through physical-spatial environment –including spatial layout and fixed and semi-fixed elements – and cultural components including lifestyle, activities, space use timing, and symbolism. The present study aims to identify the physical-spatial characteristics of behaviour settings and their interrelations in low-income housing, by examining daily activities of individuals. In order to do so, an interconnected network of physical-spatial characteristics of behaviour settings was presented based on current patterns of behaviour and common activities in low-income housing, to give a better understanding to designers.

Materials and Methods: Panjtan neighbourhood in Mashhad's Region 4 was selected due to its standing at tier 4 (out of 5, for socio-economic status), 10 houses were studied for their characteristics such as housing type (apartments with a living room), ownership, floor area of 80-120 square metres with a maximum width of 7 metres, and an at least a 20-year residence history. Data was collected using two methods: environmental data collection (in the form of maps, sketches, photos, and videos) and unstructured (in-depth) interviews. Since human activities are organised in time (day, night, weekdays, weekends, etc.), a study of behaviour settings was conducted on weekdays, weekends and special religious holidays. The seventh interview did not return any more new data. However, to make sure about data saturation further three interviews were conducted. Multiple interviews were arranged with each participant at different times and occasions over one-year period to achieve a proper understanding of the categories. Data analysis was conducted through the content analysis technique. MAXQDA 2022 software was used to code and categorise the data collected from the interviews. Data coding was carried out in three stages, including open, axial, and selective coding. In the open coding stage, each of the interview statements was placed in a group according to the concept. In the axial coding, common semantic units in the propositions were extracted, followed by selective coding, in which the main concepts of the semantic units were determined and

presented in the form of the core physical-spatial characteristic of the behaviour setting.

Results and Conclusion: The findings show that of seven behaviour settings – Living room, reception, yard and roof, kitchen, home-based workspace, bedroom, and front door area – the living space has a wide range of behaviour settings, and is the centre of activities playing an important role in family interactions, and therefore should have the possibility of connecting to the yard or semi-open spaces. Reception (integrated with living space), as a symbol of the homeowner's dignity, provides the opportunity to create activities such as family gatherings. Maintaining visual privacy in the kitchen space and being spacious are the most important features of this space. Given the living conditions of this group, a space for home-based work that has a proper connection with the living space (especially the kitchen) is one of the most important issues.

The study showed that behaviour settings can take different characteristics due to the type of activity at different times. Therefore, time-dependency directly affects their structure. In the studied group, family gatherings and holding religious ceremonies on a weekly, monthly, or special-occasion basis, significantly affect the physical-spatial characteristics and how bases are organised. Providing sufficient walls to lean against and arranging lower-traffic spaces are among the design solutions that will help in this respect. Open and semi-open spaces, provided comfort is achievable, can be converted into living and working spaces in the warm seasons, and living space settings can be transferred to these spaces. The presence of a roofed balcony (even with a light roof and vegetation) and its connection with the kitchen and cooking space, where the mother can also interact with others while doing work, will lead to the creation of a suitable and usable environment.

A small change in the structure of a behaviour setting, the study indicates, can have a significant impact on the way of life and activities of residents. This work is often done in a simple but intelligent way by residents in their daily lives. The present study provides a practical image of behaviour settings to guide designers toward the right direction. Such work should be done, it is concluded, in real-life environments, with researchers having direct, intimate, and long-term contact with users. This hinders the present result from being generalised and used elsewhere.

This page is intentionally rendered without text.

این صفحه آگاهانه بدون متن ارائه شده است.

شناخت ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در مسکن گروه‌های کم‌درآمد؛

نمونه مورد مطالعه: محله پنج‌تن مشهد^۱

شهرام پوردیهیمی^۴

استاد دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی،
تهران، ایران

مهسا اکبری شارک^۲

سیده فاطمه موسوی نیا^۳

استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

دریافت: ۲۵ فروردین ۱۴۰۳

بازبینی: ۱۴ شهریور ۱۴۰۳

پذیرش: ۲۶ شهریور ۱۴۰۳

(صفحه ۱۷-۵۲)

اکبری شارک، مهسا، سیده فاطمه موسوی نیا، و شهرام پوردیهیمی. «شناخت ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در مسکن

گروه‌های کم‌درآمد؛ نمونه مورد مطالعه: محله پنج‌تن مشهد». فصلنامه علمی معماری و شهرسازی صغه، سال ۳۶، شماره ۳ (۱۴۰۵):

۵۲-۱۷.

کلیدواژگان: محیط‌های مسکونی، مسکن قشر کم‌درآمد، فعالیت‌های روزمره، قرارگاه‌های رفتاری، MAXQDA.

چکیده

اهداف و پیشینه: با رشد سریع شهرنشینی، تأمین مسکن گروه‌های کم‌درآمد از مهم‌ترین چالش‌ها گردید. اغلب طرح‌های اجرایی مربوط به این گروه کیفیت قابل‌قبولی ندارند. در محیط‌های مسکونی مقرون‌به‌صرفه، با توجه به محدودیت‌های ابعاد واحدهای مسکونی، موفقیت طراحان در گرو اولویت‌بخشی به نیازهای استفاده‌کنندگان به‌جای تصمیم‌گیری‌های فردی است. ازطرفی، چپش هر فضا می‌تواند بر رفتار ساکنان اثر بگذارد. ازاین‌رو، توجه به نظام فعالیت‌ها و قرارگاه‌های رفتاری در مسکن گروه‌های کم‌درآمد، به‌خصوص با نظر به تفاوت‌های فرهنگی، ضرورت بیشتری می‌یابد. در مطالعات پیشین، عوامل مؤثر بر سازماندهی قرارگاه‌های رفتاری به دو دسته کالبدی - فضایی و فرهنگی تقسیم شده و سازماندهی قرارگاه‌های رفتاری از طریق شناسایی مؤلفه‌های این دو عامل صورت گرفته است: اول مؤلفه‌های محیط کالبدی - فضایی شامل پیکربندی فضایی و عناصر ثابت و نیمه‌ثابت و دوم مؤلفه‌های فرهنگی. هدف در این تحقیق شناخت ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری و رابطه میان آنها در مسکن کم‌درآمد است.

مواد و روش‌ها: تعداد ۱۰ خانه در محله پنج‌تن در منطقه ۴ مشهد به‌دلیل قرارگیری با توجه به ویژگی‌های آنها از قبیل مسکن (آپارتمانی با عرصه سکونت اشتراکی)، مالک بودن، و مساحت قطعه زمین ۸۰-۱۲۰ متر مربع با عرض حداکثر ۷ متر و حداقل ۲۰ سال مدت سکونت مالک در خانه انتخاب و بررسی شد. داده‌ها از دو طریق کسب اطلاعات محیطی (به‌صورت نقشه، کروکی، عکس و فیلم) و مصاحبه‌های ساختارنیافته (عمیق) گردآوری شد. با توجه به سازمان یافتن فعالیت‌های انسان در زمان، مطالعه قرارگاه‌های رفتاری انجام پذیرفت. مؤلفه‌های استخراج‌شده از مصاحبه هفتم عامل جدیدی به‌دست ندادند. بالاین‌حال، برای اشباع کامل نظری با ۳ فرد دیگر نیز مصاحبه شد. در این پژوهش، در زمان‌ها و رویدادهای مختلف به‌طور متعدد و چندمرتب به هر فرد در طی مدت‌زمان یک سال مصاحبه شد تا مقوله‌های حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها درست فهم شود. داده‌ها با روش تحلیل محتوا بررسی گردید و کدگذاری (در سه مرحله کدگذاری باز، محوری، و انتخابی) و دسته‌بندی داده‌های گردآوری‌شده مصاحبه‌ها با نرم‌افزار انجام شد.

نتایج و جمع‌بندی: در این پژوهش هفت قرارگاه رفتاری ذیل (به‌ترتیب بالاتر بودن فراوانی) شناسایی شدند: نشیمن، پذیرایی، حیاط و بام، آشپزخانه، کسب‌وکار خانگی،

۱. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول، با عنوان طراحی مجموعه مسکونی مبتنی بر مطالعه قرارگاه‌های رفتاری در یک گروه اجتماعی است که به راهنمایی نگارندگان دوم و سوم، در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه فردوسی مشهد در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۴۰۲ دفاع شده است.

۲. کارشناسی ارشد معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
akbarisharak@mail.um.ac.ir

۳. نویسنده مسئول

mousavinia@um.ac.ir

4. s-deihimi@sbu.ac.ir

(استاد ارجمند جناب آقای دکتر پوردیهیمی به افتخار سال‌ها خدمت در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی در در شهریورماه ۱۳۹۶ بازنشسته شده‌اند؛ فصلنامه صغه از ایشان قدردانی می‌کند.)

پرسش‌های پژوهش

۱. قرارگاه‌های رفتاری در مسکن کم‌درآمدها، دارای چه ویژگی‌های کالبدی - فضایی هستند؟
۲. در مسکن کم‌درآمدها چه رابطه‌ای میان قرارگاه‌های رفتاری برقرار است؟

5. D. Fatourehchi and E. Zarghami, "Social Sustainability Assessment Framework for Managing Sustainable Construction in Residential Buildings", *Journal of Building Engineering*, no. 32 (November 2020): 101761.

۶. شهرام پوردیپیمی، شهر، مسکن و مجموعه‌ها (تهران: آرمانشهر، ۱۳۹۱).

7. D.P. Duerk, *Architectural Programming: Information Management for Design* (Van Nostrand Reinhold Press, 1993).

۸. عبدالمجید نورتقانی، معنا در مسکن مدلیابی انتظام معنای مسکن ترکمن، پایان‌نامه دکتري (۱۳۹۱).

۹. سیدهادی حسینی، «بررسی سیاست‌های جهانی در زمینه تأمین مسکن مقرون به صرفه و ارائه سازوکار پیشنهادی برنامه‌ریزی مسکن در ایران»، معماری‌شناسی، ش. ۱ (۱۳۹۷): ۱۱-۱.

10. A. Karji, et al., "Assessment of Social Sustainability Indicators in Mass Housing Construction: A Case Study of Mehr Housing Project", *Journal of Sustainable Cities and Society*, 50 (October 2019): 101697.

11. S. Malik, et al., "Policy Framework and Institutional Arrangements: Case of Affordable Housing Delivery

اتاق، و محدودهٔ جلو در خانه. نشیمن، خود با مجموعهٔ وسیعی از قرارگاه‌های رفتاری، مرکز اصلی فعالیت‌ها در خانه است و نقش مهمی در تعاملات خانوادگی دارد. پذیرایی (ادغام‌شده با نشیمن) نمادی از شأن صاحب‌خانه و دارای امکان فعالیت‌هایی نظیر دوره‌می‌های خوشاوندی است. حفظ حریم بصری با فضای آشپزخانه و جدار بودن از مهم‌ترین خصایص این فضا است. به‌خاطر شرایط معیشتی گروه، وجود فضایی برای کسب‌وکار خانگی (به‌ویژه آشپزخانه) اهمیت بسیاری دارد. قرارگاه‌های رفتاری ویژگی‌های متفاوتی دارند؛ عامل زمانمند بودن قرارگاه‌ها مستقیماً بر کالبد آنها اثر می‌گذارد. در کم‌درآمدها دو فعالیت اساسی دوره‌می‌های خانوادگی و مراسم مذهبی بر ویژگی‌های کالبدی - فضایی و نحوهٔ سازماندهی قرارگاه‌ها اثر چشمگیری دارند. تأمین دیوار تکیه‌گاه و جانمایی مناسب فضاها (برای ایجاد مسیر رفت‌وآمد کوتاه) راهکارهای طراحی هستند که به شکل‌گیری بهتر دو فعالیت مذکور کمک می‌کنند. فضاهای باز و نیمه‌باز، وجود ایوانی مسقف، و ارتباط ایوان با فضای آشپزخانه از عوامل ایجاد محیطی مناسب هستند. موضوع دیگر اینکه تغییری کوچک در کالبد یک قرارگاه می‌تواند بر نحوهٔ زندگی و فعالیت‌های ساکنان بسیار مؤثر باشد. ساکنان این امر را اغلب در زندگی خود به‌شکلی ساده اما هوشمندانه انجام می‌دهند. در مطالعهٔ حاضر با بررسی یک‌سالهٔ قرارگاه‌های رفتاری در گروهی از ساکنان، تصویر عملی از قرارگاه‌های رفتاری به‌دست آمد که با آن طراحان محیط به مسیری صحیح هدایت شوند. چنین کاری محیط‌های زندگی‌ای واقعی می‌طلبد و محققان باید مستقیم، صمیمی، و طولانی‌مدت با افراد تماس داشته باشند.

مقدمه

مسکن نقش قابل‌توجهی در سلامت جامعه^۵ و پیوستگی نزدیکی با کیفیت‌های زندگی انسان، نظیر امنیت و تعامل با انسان‌های دیگر دارد و اصلی‌ترین عنصر ساختار شهر محسوب می‌شود.^۶ کیفیت‌های مسکن بر اساس گروه‌های فرهنگی تعریف می‌شود،^۷ در نتیجه، توجه به گروه‌های اجتماعی مختلف، در جوامع متفاوت اهمیت می‌یابد. بی‌توجهی به فرهنگ در طراحی محیط می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری به فرد، خانواده، و اجتماع وارد کند.^۸ از سوی دیگر، به‌دنبال رشد سریع شهرنشینی در دنیا، تأمین مسکن کم‌درآمدها از مهم‌ترین مسائل و چالش‌ها برای دستیابی به توسعهٔ پایدار است.^۹ تا کنون اغلب طرح‌های اجراشده برای این گروه، از لحاظ کیفی قابل‌قبول نیستند.^{۱۰}

یک گام اساسی در تأمین مسکن کم‌درآمدها، شناخت واقع‌گرایانهٔ نیازهای سکونت‌ی این گروه است،^{۱۱} همچنین به‌دلیل تنوع بالای درون این گروه و بالطبع متفاوت بودن سطح برخورداری، قدرت، و بهره‌مندی از روابط اجتماعی، هرگونه دیدگاه یکسان‌نگر در امر طراحی مسکن کم‌درآمد رد می‌شود.^{۱۲} از این‌رو در دهه‌های اخیر، توجه بیشتری به رویکردهای شناختی و ذهنی شده است.

for Low-Income Groups in Punjab, Pakistan", *Journal of Housing Policy Debate*, 30(2) (March 2020): 243-268.

12. Hui Wang, et al., "Social Exclusion and Accessibility among Low- and Non-Low-Income Groups: A Case Study of Nanjing, China", *Journal of Cities*, 101 (2020): 102684.

13. Jian Liu and Huay Ying Ong, "Can Malaysia's National Affordable Housing Policy Guarantee Housing Affordability of Low-Income Households?", *Journal of Sustainability*, 13(16) (A2021): 8841.

14. S. Croese, et al., "Towards Habitat III: Confronting the Disjuncture between Global Policy and Local Practice on Africa's 'Challenge of Slums'", *Habitat International*, 53 (2016): 237-242.

15. E. Baker and L. Lester, "Multiple Housing Problems: A View through the Housing Niche Lens", *Cities*, no. 62 (October 2017): 146-151.

قرارگاه رفتاری^{۲۱} صورت گیرد.^{۲۲} به اعتقاد بارکر^{۲۳}، توجه به قرارگاه‌های رفتاری در طراحی می‌تواند پاسخ‌دهی محیط به رفتار کاربران را افزایش دهد و در مقابل بی‌توجهی به آنها، موجب کارایی پایین و بی‌ثباتی آن گردد. پس در طراحی مسکن، قرارگاه‌ها و رفتارهای درون آنها باید به‌خوبی تجزیه و تحلیل و تعریف شوند. غالب پژوهش‌های قرارگاه رفتاری در محیط‌های شهری و مقیاسی کلان صورت گرفته‌اند. مطالعات پیرامون شناخت قرارگاه‌های رفتاری، به‌دلیل مسائل فرهنگی - مذهبی (حریم شخصی، باورها، ارزش‌ها)، با محدودیت‌های امکان نفوذ و تحلیل قرارگاه‌ها در حوزه‌های درونی خانه مواجهند. کمبود مطالعات در زمینه قرارگاه‌های رفتاری در حوزه مسکن پیامد همین محدودیت‌هاست.^{۲۴}

هدف در این پژوهش شناخت ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در مسکن کم‌درآمد، با ماهیتی اکتشافی است. علاوه بر شناخت این ویژگی‌ها، چگونگی ارتباط قرارگاه‌ها نیز بررسی می‌شود. در این پژوهش شبکه‌ای به‌هم پیوسته از ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری مبتنی بر الگوهای جاری رفتار و فعالیت‌های متداول در مسکن گروه‌های کم‌درآمد برای درک بهتر طراحان از این گونه مسکن عرضه می‌شود. به‌این‌منظور، در گام نخست، مفهوم قرارگاه‌های رفتاری و اصول و معیارهای محیطی مطرح در آنها با رویکردی کیفی و با استناد به مطالعات پیشین تبیین شده است. در گام دوم، با انتخاب محدوده مطالعاتی محله پنج‌تن، قرارگاه‌های رفتاری نگاشت و داده‌های لازم (از طریق مشاهده، مصاحبه، تصویربرداری، فیلم‌برداری، ضبط صدا، و حضور فعال در محیط در زمان‌های مختلف) در طی یک سال جمع‌آوری شدند. نمونه‌های آماری بر مبنای گونه مسکن اشتراکی، مالک بودن، مساحت خانه (۸۰-۱۲۰ متر مربع با عرض زمین حداکثر ۷ متر)، و حداقل ۲۰ سال طول مدت سکونت در خانه انتخاب

در این رویکردها، شناسایی نیازها و خواسته‌های کاربران گامی اولیه در پاسخ به مسئله مسکن کم‌درآمد به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه است.^{۲۵} توجه به زمینه و بستر^{۲۶} و تحلیل‌های مبتنی بر تجربه و فعالیت‌های مردم، امکان شناخت صحیح و منطبق با نیازهای گروه مورد مطالعه را فراهم می‌کند.^{۲۷} تأمین مسکن کم‌درآمد غالباً با نگاهی از بالا به پایین نسبت به نیازها و خواسته‌های مخاطبان صورت می‌پذیرد.^{۲۸}

با توجه به پیچیدگی و گستردگی مفهوم مسکن، رویکرد قادر به بررسی ابعاد و اجزای مختلف و روابط میان آنها، فارغ از کمی‌گرایی در یک کلیت واحد، یک نگرش سیستمی و از پایین به بالاست. در این رویکرد، مسکن به‌مثابه یک خرده‌نظام فرهنگی، کلتی تشکیل شده از اجزای متعددی است که در تعامل با یکدیگرند. از آنجاکه روابط میان این اجزا برخاسته از فرهنگ ساکنان است، روابط مذکور در گروه‌های مختلف اجتماعی متفاوت خواهند بود.^{۲۹} تأثیر محیط ساخته‌شده بر فعالیت و رفتار انسانی، طراحان را بر آن داشته تا ارتباط میان ویژگی‌های کالبدی - فضایی محیط و فعالیت‌های انسانی را بسنجند.^{۳۰} فقدان تعامل مناسب میان کاربران و محیط ساخته‌شده، بر اثر نبود توجه به شیوه زندگی و فقدان فعالیت‌های انسان در محیط و الگوهای رفتاری پایدار، موجب کاهش کیفیت زندگی در مسکن خواهد شد؛^{۳۱} یعنی هرآنچه طراحی می‌شود باید بر اساس نیازها و ارزش‌های کاربران باشد.^{۳۲} انتظام محیطی در طراحی، با هدف سازمان‌بخشی به وجوه ساختاری روایت زندگی در محیط انجام می‌شود. از این‌رو معماران باید درباره نیازهای ذهنی و فیزیکی کاربران کاملاً مطلع باشند و این مستلزم شناخت فرهنگ، عادات، فعالیت‌ها، و شیوه تعاملات انسان در نظام زندگی است. به‌این‌منظور، برداشت رفتار انسان، شناخت تعامل میان رفتار و فضا و تحلیل، و بررسی ویژگی‌های کالبدی - فضایی محیط زندگی افراد می‌تواند از طریق نظریه

شدند. در گام سوم، پس از ثبت داده‌ها، با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، داده‌های مرتبط با مصاحبه طبقه‌بندی و هریک از مقوله‌های به‌دست‌آمده تحلیل شدند.

۱. ادبیات نظری

طراحی محیط مستلزم شناخت قرارگاه‌های رفتاری و قابلیت‌های آنهاست که بر اساس نیازهای رفتاری، انتظارات، توقعات، و نیازهای کمی و کیفی کاربران صورت می‌گیرد. در چنین دیدگاهی، ویژگی کاربران یعنی «فرهنگ» آنها هدف قرار می‌گیرد.^{۲۵} انسان در فعالیت‌های روزمره‌اش مابین قرارگاه‌های رفتاری با استفاده از اشیای خاص و پیروی از برنامه‌ای از فعالیت‌های محدود به قوانین، در مختصات زمانی - مکانی حرکت می‌کند. بر این اساس رفتار انسان به‌جای ویژگی‌های شخصی، بر مبنای محیط زندگی‌اش شکل می‌گیرد،^{۲۶} بنابراین نگرانی اصلی طراحان و برنامه‌ریزان هر فضا باید الگوهای رفتاری ساکنان باشد.^{۲۷} به عقیده راپاپورت مسکن بخشی از سیستم فرهنگی سکونت است که مجموعه‌ای از فعالیت‌ها درون آن اتفاق می‌افتد.^{۲۸} علاوه بر راپاپورت، لو^{۲۹} نیز مسکن را سیستمی از قرارگاه‌های رفتاری تعریف می‌کند که فعالیت‌های خاصی در آن جریان دارد.

قرارگاه رفتاری یک واحد اکولوژیکی فضا - زمان^{۳۰}، یا یک الگوی پویا^{۳۱} و شبه‌پایدار^{۳۲} از فعالیت‌های مشترک دو یا چند فرد که برای مدتی دوام می‌آورند، تعریف می‌شود^{۳۳} و هدف آن تحلیل رفتار انسان با استفاده از رویکردی جامع است.^{۳۴} یک قرارگاه رفتاری دارای دو ویژگی ساختاری^{۳۵} و دینامیک است. به لحاظ ساختاری شامل یک یا چند الگوی رفتار - محیط^{۳۶} دائمی و پایدار می‌شود که در آن، محیط دربرگیرنده^{۳۷} و همساز^{۳۸} با الگوی رفتاری است. از نظر دینامیکی، بخش‌های رفتار - محیط یک قرارگاه رفتاری یا سینومورف^{۳۹} ها دارای

۱۶. مهران علی‌الحسابی و همکاران، «شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های مسکن گروه‌های کم‌درآمد بر مبنای رویکردی ادراکی - ذهنی؛ مورد پژوهی: شهر بجنورد»، پژوهش‌های جغرافیایی برنامه‌ریزی شهری، دوره ۱۰، ش. ۲ (تابستان ۱۴۰۱): ۱۳۳-۱۴۸.

17. A. Rapoport, "Interview with Amos Rapoport", *Arch. & Comport. / Arch. & Behav*, 8, no. 1 (1992): 10; B. Hillier and J. Hanson, *The Social Logic of Space* (Cambridge University Press, 2003).

18. Kristen Day, *Feminist Approaches to Urban Design* (Public Space Reader, 2021).

۱۹. اسماعیل مهری قهفرخی و همکاران، «چارچوب شناسایی، تحلیل و بررسی قرارگاه‌های رفتاری در طراحی فضاهای مسکن؛ نمونه موردی: منطقه فرهنگ‌شهر شیراز»، هنرهای زیبا - معماری و شهرسازی، دوره ۲۵، ش. ۳ (پاییز ۱۳۹۹): ۱۹-۳۶.

20. R.G Barker, *Ecological Psychology: Concepts and Methods for Studying the Environment of Human Behavior* (Stanford, CA: Stanford University Press, 1968).

21. Behavior Setting Theory

درجه مشخصی از وابستگی متقابل هستند.^{۴۰} همساختی یا سینومورفی یعنی عناصر انسانی و غیرانسانی قرارگاه کاملاً با هم سازگارند.^{۴۱}

ویژگی‌های منحصربه‌فرد و پایدار الگوی رفتاری با تغییر کاربران به‌طور ثابت و پایدار باقی می‌ماند. محیط یک قرارگاه مجموعه‌ای از یک فضای مشخص در یک زمان مشخص با اشیای مشخص است که با یک الگوی مشخص قرار گرفته‌اند. محیط احاطه‌کننده^{۴۲} رفتار به معنای محصورکننده و دربرگیرنده است.^{۴۳} الگوی رفتاری که در جامعه‌شناسی نقش^{۴۴} نامیده می‌شود، یک موجودیت رفتاری جدا از مختصات زمانی - مکانی خاص است که شامل ترتیبی منظم از رویدادها به نام برنامه قرارگاه است. یک قرارگاه رفتاری - زمانی وقتی به بهترین عملکردش می‌رسد که میان تعداد ساکنان و تعداد نقش‌های مورد نیاز در برنامه قرارگاه تعادل ایجاد کند.^{۴۵}

قرارگاه‌های رفتاری با قوانین ضمنی محدود می‌شوند. سه عامل اصلی باعث می‌شوند که فعالیت‌های اساسی قرارگاه به‌آرامی و به‌طور مداوم انجام شوند و رضایت شرکت‌کنندگان و کاهش تهدیدات موجود در محیط تأمین گردد؛ عامل‌های اجرایی^{۴۶}، حس کردن^{۴۷}، و نگهداری^{۴۸}. مکانیزم‌های حواس گیرنده‌های اولیه و ثابت اطلاعات در خصوص قرارگاه‌ها محسوب می‌شوند.^{۴۹} سپس اطلاعات دریافتی با مکانیزم اجرایی بررسی می‌گردد که فرایندهای شناختی انسان برای انتخاب و نظارت بر رفتارها تعریف می‌شود.^{۵۰} طبیعت فراشخصی افراد، فعالیت‌ها، همساختی فضا - رفتار، و خودتنظیم‌گری ازجمله ویژگی‌های قرارگاه‌های رفتاری هستند.^{۵۱}

نظریه قرارگاه‌های رفتاری را ابتدا بارکر^{۵۲} طرح کرد. ویکر^{۵۳} این تئوری را برای طراحی محیط‌های با مقیاس کوچک از طریق مداخلات محلی خاص^{۵۴} به کار برده است. یافته‌های پژوهشگران نشان داد، چیدمان هر فضا می‌تواند رفتار ساکنان

۳۲. شهرام پوردیبهیمی، آگاهی، ذهن و نظریه در طراحی محیط (تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۴۰۲).

23. Barker, Ecological Psychology: Concepts and Methods for Studying the Environment of Human Behavior.

۳۴. مهری قهفرخی و همکاران، «چارچوب شناسایی، تحلیل و بررسی قرارگاه‌های رفتاری در طراحی فضاهای مسکن؛ نمونه موردی: منطقه فرهنگ شهر شیراز»، ۱۹-۳۶.

ت ۱. مدل سازماندهی قرارگاه‌های رفتاری، طرح: نگارندگان.

استمرار حیات ساکنان و انطباق با ساختار اجتماعی و همچنین تأمین معانی نمادین در تعاملات صورت می‌گیرد و نیازهای رفتار فضایی همچون خلوت، فضای شخصی، قلمرو، و غیره نیز تأمین می‌گردد.^{۶۰}

۲. روش پژوهش

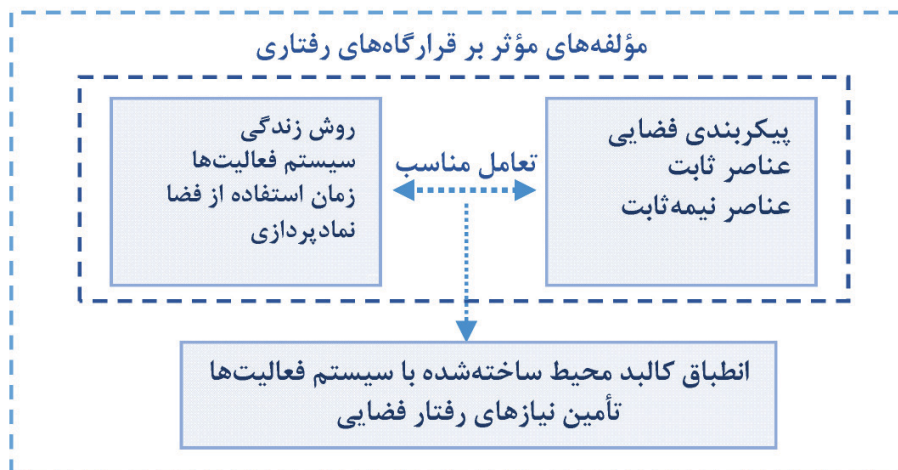
۱.۲. روش جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها

ماهیت اکتشافی پژوهش حاضر بر روش تحقیق و روش‌های جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها اثر گذارده است. با توجه به این ماهیت، به‌منظور شناخت خصوصیات قرارگاه‌های رفتاری در مسکن گروه‌های کم‌درآمد، در این نوشتار از روش‌شناسی کیفی و نیز رویکرد مورد پژوهی برای جمع‌آوری، ثبت گزارشات، و تجزیه و تحلیل داده‌ها تبعیت می‌شود. داده‌ها از دو طریق جمع‌آوری اطلاعات محیطی (به‌صورت نقشه، کروکی، عکس، و فیلم) و مصاحبه‌های ساختارنیافته (عمیق) گردآوری شده است. مطالعه قرارگاه‌های رفتاری در روزهای معمول و روزهای خاص (تعطیلات آخر هفته و ایام خاص مذهبی) انجام پذیرفت؛

آن را به‌شدت محدود کند؛ مراجعه به مطالعات انجام‌شده در زمینه قرارگاه رفتاری و روان‌شناسی محیط^{۵۵} می‌تواند به تعریف شاخص‌ها، تأثیر الگوهای رفتاری، و ویژگی‌های کالبدی - فضایی محیط در شکل‌گیری قرارگاه‌های رفتاری کمک کند. بنابر مطالعات محققان، ویژگی‌های قرارگاه‌های رفتاری به افزایش مشارکت افراد در فعالیت‌ها منجر می‌شود.^{۵۶} همچنین میزان فعالیت فیزیکی افراد در قرارگاه‌های رفتاری با توجه به سازمان فضایی - کالبدی محیط، متفاوت خواهد بود.^{۵۷} با توجه به سازماندهی زمانی، فعالیت‌های خاصی در زمان‌های مشخصی در روز و هفته اتفاق می‌افتد. چنین ساختار زمانی در یک دوره طولانی حفظ می‌شود، بنابراین کاربران می‌دانند چه چیزی را باید در محیط انتظار داشته باشند.^{۵۸}

عوامل مؤثر بر سازماندهی فضایی مسکن شامل دو دسته خصوصیات کالبدی محیط و قانونمندی‌های اجتماعی است. خصوصیات کالبدی محیط شامل پیکربندی و ساختار عناصر نیمه‌ثابت و قانونمندی‌های اجتماعی شامل سیستم فعالیت‌ها، قانون‌مندی فضا - رفتار (فضای شخصی، قلمرو، خلوت)، نمادپردازی، و زمان استفاده است. در «ت ۱» مدلی از سازماندهی قرارگاه‌های رفتاری بر اساس مطالعات پیشین ارائه شده است. طبق این مدل، عوامل مؤثر بر سازماندهی قرارگاه‌های رفتاری در دو دسته کالبدی - فضایی و فرهنگی قرار دارند. عامل مؤلفه‌های فرهنگی بر عامل مؤلفه‌های کالبدی - فضایی تأثیر می‌گذارد. به عبارت دیگر، سازماندهی قرارگاه‌های رفتاری از طریق شناسایی مؤلفه‌های دو عامل فوق است: اول، مؤلفه‌های محیط کالبدی - فضایی شامل پیکربندی فضایی، عناصر ثابت، و عناصر نیمه‌ثابت؛ و دوم، مؤلفه‌های فرهنگی شامل روش زندگی، سیستم فعالیت‌ها، زمان استفاده از فضا و نمادپردازی.^{۵۹} کارکرد نهایی سازماندهی مناسب قرارگاه‌های رفتاری، تأمین نیاز افراد و گروه‌هاست که برای

سازماندهی قرارگاه‌های رفتاری

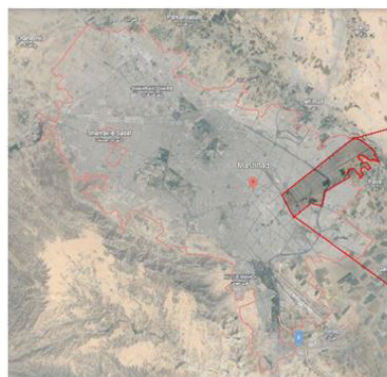

۲۵. پوردیهیمی، آگاهی، ذهن و نظریه در طراحی محیط.

ت ۲. نمایش موقعیت محدوده مورد مطالعه در شهر مشهد، مأخذ: Google Map

زیرا فعالیت‌های انسان در زمان (روز، شب، ایام هفته، آخر هفته، و غیره) سازماندهی می‌شوند، بنابراین اهمیت زمان از فضا نیز بیشتر است؛ زیرا انسان در زمان زندگی می‌کند.^{۶۱}

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش تحلیل محتوا^{۶۲} استفاده شد. روش تحلیل محتوای کیفی، مبتنی بر مقوله^{۶۳} و پرسش محور^{۶۴} است. برای کدگذاری و دسته‌بندی داده‌های گردآوری شده، از نرم‌افزار MAXQDA 2022، بهره‌گیری شد. کدگذاری داده‌ها در سه مرحله شامل کدگذاری باز^{۶۵}، محوری^{۶۶} و انتخابی^{۶۷} انجام شد.^{۶۸} در مرحله کدگذاری باز، هریک از گزاره‌های مصاحبه‌ها با توجه به مفهوم، در یک گروه قرار گرفتند. سپس در مرحله محوری، واحدهای معنایی مشترک

موقعیت منطقه ۴ در شهر مشهد

موقعیت محله پنجم در شهرداری منطقه ۴ شهر مشهد

بلوک شهری مورد مطالعه

موقعیت بلوک شهری مورد مطالعه در محله پنجم

در گزاره‌ها استخراج، و در کدگذاری انتخابی نیز، مفاهیم اصلی واحدهای معنایی تعیین و در قالب مقوله اصلی که همان ویژگی کالبدی - فضایی قرارگاه رفتاری است، عرضه شد.

۲.۲. جامعه آماری و محدوده مورد مطالعه

رشد شهرنشینی در دهه ۱۹۸۰ و توسعه قابل توجه شهر مشهد، ایجاد سکونتگاه‌های مختلفی از جمله محله پنجم را به دنبال داشت. این محله در منطقه التیمور (محدوده منطقه ۴ شهرداری مشهد) قرار دارد (ت ۲) و دارای حداقل ۴۰ سال سابقه است. ۲۲٪ از جمعیت این محله بی‌سواد و ۵۳٪ زیردیپلم هستند و مابقی تحصیلات دیپلم و بالاتر دارند. از نظر سابقه سکونت، ۲۷٪ جمعیت محله بیش از ۲۰ سال در این مکان زندگی کرده‌اند. ۵۶٪ از ساکنان مالک خانه، و ۹۸٪ از اهالی دارای صفر و یا یک اتاق در واحد مسکونی هستند. ۹۷٪ از منازل را مالک بدون پروانه ساخت و با مصالح کم‌دوام مالک ساخته است و فاقد نماسازی خارجی هستند.^{۶۹} با توجه به مصاحبه‌های انجام شده در محله، ابتدا خود ساکنان طرح و اجرای خانه‌ها را پیش برده‌اند و با گذشت زمان و تغییر در تعداد اعضا و نیازها و توقعات خانواده، به تدریج روش زندگی ساکنان نیز تغییر کرده و در همه نمونه‌ها، انتظام فضایی، کالبد خانه را خود ساکنان، مطابق با شرایط، تغییر داده‌اند، که بخشی از آن متأثر از نیازهای مالی قشر ساکن در محله بوده و به ساخت طبقه و یا طبقات منتهی شده است. دلیل دیگر انتخاب محله پنجم، وجود روابط اجتماعی قوی‌تر نسبت به سایر نقاط بود. ساکنان از زمان ساخت خانه تا کنون در محله ساکنند و تمایلی به ترک آن ندارند. اندرسون^{۷۰} روابط اجتماعی قوی در محله را عاملی مهم در جلوگیری از ترک آن می‌داند.

جامعه مورد مطالعه با توجه به تقسیم‌بندی منزلت اجتماعی انتخاب گردید؛ چراکه سبک زندگی برآمده از گروه منزلتی^{۷۱}،

26. Z. Awamleh and D. Hasirci, "A Multi-Method Behavior Setting Analysis of a Protracted Refugee Camp in Jordan", *Environment and Behavior*, vol. 54, no. 4 (2022): 783-808.

27. J. Lang and W. Moleski, *Functionalism Revisited: Architectural Theory and Practice and the Behavioral Sciences*, Routledge (New York and London: Routledge, 2016).

28. A. Rapoport, *Theory in Environment Transcending Times, Settings, and Groups* (Handbook of Japan-United States Environment Behavior Research, 1997).

29. S. Low, *Behind the Gates, Life, Security, and the Pursuit of Happiness in Fortress America* (New York and London: Routledge, 2004).

30. space-time ecological unit

31. dynamic

جدول ۱. مشخصات عمومی خانه‌های مورد مطالعه و مالکان آنها، تدوین: نگارندگان.

در سطح چهار مادران به کسب‌وکار خانگی مشغولند و تعاملات قوی میان همسایگان هست. از این‌رو، منطقه مورد مطالعه در سطح چهار منزلت اجتماعی قلمداد و انتخاب شد. با توجه به ویژگی‌های کالبدی غالب مسکن‌ها در محله پنج‌تن، گونه مسکن آپارتمانی با عرصه سکونت اشتراکی^۴، مالک‌بودن، مساحت قطعه زمین ۸۰-۱۲۰ متر مربع با عرض حداکثر ۷ متر، و حداقل ۲۰ سال مدت سکونت ویژگی‌هایی هستند که در انتخاب نمونه‌ها لحاظ گردیدند.

در «جدول ۱» مشخصات عمومی خانه‌های مطالعاتی به لحاظ کالبدی و همچنین معیارهای انتخاب خانواده‌ها از حیث منزلت اجتماعی مشاهده می‌شود.

۳.۲. گردآوری داده‌ها و فرایند مصاحبه

در بازدیدهای ابتدایی، بعد از تهیه بیوگرافی از خانواده، خانه به‌طور کامل مشاهده و نام فضاها از افراد پرسیده می‌شد تا در هنگام مصاحبه، محقق با فضاهای خانه آشنا باشد. سپس، برای ثبت قرارگاه‌های رفتاری، در حین مصاحبه پلان‌ها ترسیم

بر موقعیت طبقه‌ای اعضای گروه اثر می‌گذارد. در وهله نخست به‌واسطه منابع اقتصادی گروه، منزلت قشرهای اجتماعی ارزش‌گذاری می‌شود. برای پیوستن به گروه با منزلتی خاص، غیر از منابع اقتصادی، منابعی چون آموزش و مهارت‌های متنوع، داشتن پیشینه خانوادگی نیز از موارد لازم است. این منابع در سبک و محل زندگی گروه منزلتی خاصی منعکس می‌شود.^{۲۲} در پژوهش یوسفی بر اساس سه معیار حیثیت شغلی، سطح تحصیلات سرپرست خانوار، و درآمد، نواحی شهر مشهد در پنج حوزه عمده منزلت اجتماعی به‌گونه‌ای طبقه‌بندی شده‌اند که بیشترین تجانس را به لحاظ منزلت در درون و بیشترین تفاوت را در بین خوشه‌ها دارند. در این حوزه‌بندی از سطح یک به پنج، میزان منزلت اجتماعی تنزل می‌یابد.^{۲۳} برای انتخاب جامعه آماری از بین دو سطح چهار و پنج، ابتدا دو مصاحبه به‌طور نمونه در محلات منتخب انجام شد. نتایج مصاحبه‌های اولیه (برای انتخاب بستر مطالعه) نشان داد که در منطقه سطح پنج، به دلیل شغل بودن مادران در بیرون از خانه و کم بودن قدمت سکونت در محله، میزان تعاملات اجتماعی در حد پایینی است.

ویژگی‌های خانه‌ها					معیارهای منزلت اجتماعی ساکنان				
مساحت فضای باز (متر مربع)	سطح اشغال (متر مربع)	ابعاد زمین (متر)	مساحت زمین (متر مربع)	تعداد طبقه	مدت زمان سکونت در خانه (سال)	درآمد سرانه (ریال)	تحصیلات سرپرست خانوار	شغل سرپرست خانوار	خانه
۱۸,۵	۹۰	۱۵,۵ × ۷	۱۰۸,۵	۲ طبقه و زیرزمین	۴۱	۹۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	آشپز (بازنشسته)	۱
۱۳	۶۸	۱۳,۵ × ۶	۸۱	۱ طبقه و همکف	۴۲	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	راننده (بازنشسته)	۲
۰	۹۲,۸	۱۶ × ۵,۸	۹۲,۸	۱ طبقه و همکف	۲۸	۷۰,۰۰۰,۰۰۰	بی‌سواد	کارگر ساختمانی	۳
۲۳,۵	۸۴,۵	۱۸ × ۶	۱۰۸	۱ طبقه و همکف	۳۶	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	راننده (بازنشسته)	۴
۸,۵	۸۵,۳	۱۳ × ۷,۲	۹۳,۸	۳ طبقه و همکف	۳۷	۷۰,۰۰۰,۰۰۰	بی‌سواد	کارگر (بازنشسته)	۵
۳۰,۷۵	۷۱	۱۸,۵ × ۵,۵	۱۰۱,۷۵	۱ طبقه و همکف	۴۰	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	کارگر (بازنشسته)	۶
۲۳,۱	۷۸,۶۵	۱۸,۵ × ۵,۵	۱۰۱,۷۵	۲ طبقه و همکف	۳۵	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	نگهبان (بازنشسته)	۷
۳۳,۱۵	۸۳,۸۵	۱۸ × ۶,۵	۱۱۷	۱ طبقه و همکف	۲۱	۹۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	فروشنده	۸
۳۷	۶۷,۵	۱۹ × ۵,۵	۱۰۴,۵	۱ طبقه و همکف	۳۳	۴۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	کارگر (بازنشسته)	۹
۷۰	۲۱	۱۴ × ۶,۵	۹۱	۱ طبقه و همکف	۲۲	۷۰,۰۰۰,۰۰۰	ابتدایی	راننده تاکسی	۱۰

ت ۳. نمونه‌ای از نگاشت قرارگاه‌های رفتاری در خانه ۱۰ (طبقه همکف) در روزهای معمولی هفته؛ عکس و ترسیم: نگارندگان.

می‌گردید. در دو نوبت قبل و بعد از مصاحبه، عکاسی می‌شد (از این حیث که نگاه مصاحبه‌کننده بعد از مصاحبه متفاوت بود). از آنجا که مادران (خانم‌های خانه‌دار) در جریان فعالیت‌های همه اعضای خانواده‌اند، طرف مصاحبه ایشان بودند. در صورت فراهم بودن شرایط، با سایر افراد خانواده نیز مصاحبه می‌شد.

مطابق با روش پیشنهادی کولن^{۷۵}، در ابتدای مصاحبه از افراد خواسته می‌شد تا فعالیت‌های خود را در یک روز، از صبح، زمان بیدار شدن از خواب تا شب، زمان رفتن به رخت‌خواب (در روزهای معمول و تعطیل هفته) کاملاً شرح دهند. هدف از این سؤال، آشنایی اولیه با قرارگاه‌های رفتاری، فعالیت‌ها، و نحوه عملکرد همه اعضای خانواده بود. همچنین تفاوت فعالیت‌ها و قرارگاه‌های رفتاری در روزهای معمول با روزهای تعطیل هفته مد نظر بود. با تهیه فهرستی از اتاق‌ها، از مصاحبه‌شونده سؤال می‌شد که «چه کار مهمی در هریک انجام می‌شود؟». با ذکر یک یا چند فعالیت از سوی او، سؤال «چرا این فعالیت برای شما مهم است؟» طرح و با توجه به پاسخ‌ها، سلسله‌ای از سؤالات با «چرا» در پی هم پرسیده می‌شد. چراها تا زمانی ادامه می‌یافت که مصاحبه‌شونده دیگر جوابی نداشته باشد و یا دور باطل حاصل شود. همین روند در مورد ویژگی قرارگاه‌ها نیز تکرار می‌شد. به این صورت که بعد از مشخص شدن فعالیت‌ها در هر فضا، از مصاحبه‌شونده سؤال می‌شد «در کجای اتاق این فعالیت انجام می‌شود؟»، «این مکان چه ویژگی‌ای دارد که باعث می‌شود این فعالیت در آنجا انجام شود؟». به این صورت، محدوده‌های قرارگاه‌های رفتاری و ویژگی‌های کالبدی - فضایی آنها مشخص گردید.

۱- ورودی	۲- پارکینگ	۳- نشیمن	۴- پذیرایی	۵- آشپزخانه	۶- اتاق خواب	۷- فضای طویزین	۸- دستشویی	۹- حمام	۱۰- حیاط
۱۱- حیاط خلوت (دورگرم)	۱۲- پلان	۱۳- تباری	۱۴- پان	۱۵- تامل با افراد محیط بیرون از خانه	۱۶- فعالیت‌های فضایی باز	۱۷- فعالیت‌های پذیرایی و نشیمن	۱۸- فعالیت‌های آشپزخانه	۱۹- فعالیت‌های اتاق خواب	۲۰- فعالیت‌های فضای خدمات

۳. یافته‌ها

۳.۱. نگاشت قرارگاه‌های رفتاری

در پایان هر مصاحبه، داده‌ها ثبت شدند. پلان خانه‌ها در نرم‌افزار اتوکد ترسیم و قرارگاه‌های رفتاری در نرم‌افزار فتوشاپ بر مبنای گفته‌های مصاحبه‌شوندگان نگاشته شد. «ت ۳ و ۴» نمونه‌ای از نگاشت قرارگاه‌های رفتاری در روزهای معمول و روزهای تعطیل و خاص هفته، در یکی از خانه‌های محله هستند. به‌منظور گویاتر شدن موضوع، نمونه دیگری از نگاشت خانه‌ها در «پیوست ۱» مشاهده می‌شود.

۳.۲. استخراج خصوصیات قرارگاه‌های رفتاری بر اساس مصاحبه‌ها

پس از پیاده‌سازی دقیق صوت ضبط‌شده مصاحبه‌ها، متون استخراج‌شده در محیط نرم‌افزار MAXQDA تحلیل و کدگذاری گردید. کدگذاری‌ها بر مبنای اهداف و سؤالات تحقیق و دسته‌بندی اولیه به تفکیک فضاهای موجود در خانه بود. این فضاها شامل نشیمن، پذیرایی، حیاط و پشت‌بام، آشپزخانه، اتاق، فضای کسب‌وکار خانگی، و محدوده جلوه در خانه می‌شدند. خوشه بعد از هریک از فضاها، خصوصیات آنها و ارتباط با سایر قرارگاه‌ها بود. برای استناد بهتر به موضوع، همه تصاویر، صوت‌ها، و فیلم‌های ضبط‌شده، در نرم‌افزار آپلود گردید. بعد از تحلیل هر مصاحبه، مؤلفه‌های نظری استخراج شدند. تحلیل یک‌به‌یک مصاحبه‌ها، قبل از انجام مصاحبه بعدی کمک می‌کرد تا برخی سؤالات مصاحبه در راستای اهداف و سؤالات تحقیق اصلاح شوند و نتیجه بهتر و مناسب‌تری از مصاحبه بعد حاصل گردد.

ت ۴. نمونه‌ای از نگاشت قرارگاه‌های رفتاری در خانه ۱۰ (طبقه همکف) در روزهای تعطیل و خاص هفته؛ عکس و ترسیم: نگارندگان..

راهنما: ۱- ورودی، ۲- پذیرایی، ۳- نشیمن، ۴- پذیرایی، ۵- آشپزخانه، ۶- اتاق خواب، ۷- فضای تفریح، ۸- دستشویی، ۹- حمام، ۱۰- حیاط
۱۱- حیاط خلوت (تورگر)، ۱۲- ایوان، ۱۳- تراس، ۱۴- باله
۱۵- فعالیت‌های فضای باز، ۱۶- تعامل با افراد محیط بیرون از خانه، ۱۷- فعالیت‌های آشپزخانه، ۱۸- فعالیت‌های پذیرایی و نشیمن، ۱۹- فعالیت‌های اتاق خواب، ۲۰- فعالیت‌های کسب‌وکار خانگی، ۲۱- فعالیت‌های فضای عمومی

تعیین حجم نمونه در پژوهش‌های کیفی از موضوعات مهم در اعتبارسنجی نتایج آنهاست. بنابراین فرایند کدگذاری داده‌ها باید بلافاصله در حین جمع‌آوری آنها آغاز شود و تا زمانی ادامه یابد که موارد جدید بدون بروز جنبه‌هایی تازه در مقوله‌های اولیه قرار گیرند. در این صورت، محقق به نقطهٔ اشباع نظری^{۷۶} می‌رسد.

جدول ۲. تحلیل ویژگی کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای نشیمن، تدوین: نگارندگان.

ویژگی کالبدی - فضایی قرارگاه در نشیمن				
فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحد‌های معنایی (کدگذاری محوری)	عبارات مصاحبه (کدگذاری باز)
قسمتی از نشیمن	بزرگ و جادار بودن	بلند بودن نشیمن و پذیرایی به اندازهٔ کافی بزرگ بودن نشیمن و بر سر یک سفره غذا خوردن	- جا شدن همهٔ مهمان‌ها - نشیمن بزرگ و فضای کافی برای همهٔ بچه‌ها - جا برای انداختن سفره	- نشیمن و پذیرایی بزرگ‌تر لازم داشتیم تا فضای کافی برای همه بچه‌ها و نوه‌ها هنگامی که همه دورهم جمع هستیم، باشد ما مجموعاً ۳۰ نفر هستیم. من ۱۶ نوه دارم (خانهٔ ۱). - بعد از بازسازی، نشیمن را دوست دارم. چون بزرگ‌تر از قبل شده است. اما قبل از آن خیلی کوچک بود و جا برای سفره انداختن نبود. الان که نشیمن و پذیرایی یکی شده راحت شدم (خانهٔ ۲). - اگر نشیمن با پذیرایی یکی شود که فضای بزرگ‌تری ایجاد گردد، خوب است (خانهٔ ۳). - هال (نشیمن و پذیرایی) بزرگ است و همان جا یک سفره می‌اندازیم. درست نیست مهمان‌ها جدا هر کدام در یک اتاق بنشینند. پذیرایی هم سخت می‌شود، اما سر سفره هم خانم‌ها و مردها جدا می‌نشینند که راحت‌تر باشند (خانهٔ ۴). - من نشیمنی را می‌پسندم که بزرگ باشد (خانهٔ ۵). - از وقتی بچه‌ها ازدواج کردند و خودشان هم بچه‌دار شدند، تعدادمان زیاد شده و احتیاج به فضای بزرگ‌تری داریم (خانهٔ ۶). - نشیمن باید بزرگ باشد، تا بشود مهمان بیشتر دعوت کرد (خانهٔ ۷). - روزهای تعطیل ساعت کار شوهر و پسر کوچکم فرقی نمی‌کند. اما پسر بزرگم جمعه‌ها تعطیل است و با عروس و نوه‌هایم پیش ما می‌آیند. دخترها هم با شوهرهایشان می‌آیند. خانه خیلی شلوغ می‌شود. همهٔ بچه‌ها و نوه‌ها هستند (خانهٔ ۱۰).
				- مادر: هر کدام‌مان در نشیمن جای مشخصی داریم، من (مادر) کنج سمت چپ مقابل در ورودی می‌نشینم و حاج‌آقا هم روی صندلی در جای همیشگی‌اش. دختر بزرگ خانواده: بابا همیشه روی صندلی‌اش در همان جلو در است. قبلاً که میل داشتند هم میل بابا از بقیه جدا و همان جا جلو در بود. این‌طوری حواسش به همه جا هست. بچه‌ها و نوه‌ها هم که می‌آیند، خانم‌ها همیشه در قسمت جلوی آشپزخانه یا در آشپزخانه می‌نشینند و آقایان هم مقابل در ورودی و جلوی تلویزیون (خانهٔ ۱). - پسرها آن طرف سمت پشتی‌ها می‌نشینند، من و همسر و نوه‌مان هم که همین‌جا کنار رخت‌خواب می‌نشینیم (خانهٔ ۲). - دخترم و پسرهایم بیشتر روی میل می‌نشینند. اما من و شوهرم آن طرف روی زمین می‌نشینیم (خانهٔ ۳). - دخترها با نوه‌هایم بعد از ظهرها بیرون می‌روند. من بعضی‌وقت‌ها با آنها می‌روم ولی بیشتر مواقع دوست دارم خانه باشم، جای خوردن با شوهرم را بیشتر دوست دارم. در این خانهٔ شلوغ فقط به دنبال سکوت و خلوت هستم (خانهٔ ۷). - من و دخترم که کنار لباس‌ها می‌نشینیم. حاج‌آقا هم کنار در ورودی یک پشتی مخصوص به خود دارد که همیشه آنجا می‌نشیند (خانهٔ ۵). - دامادها سمت مخالف آشپزخانه می‌نشینند که دید به آشپزخانه نداشته باشند. دختر و عروس‌ها روبه‌روی آشپزخانه (خانهٔ ۵). - معمولاً هر کسی جای مشخصی در خانه می‌نشیند، همسر یا روی میل تک روبه‌روی آشپزخانه می‌نشیند یا به دیوار روبه‌روی آن به پشتی تکیه می‌دهد یا دراز می‌کشد. دخترها هم معمولاً روی کاناپه، سمت دیوار اتاق می‌نشینند. من هم کنار کمد نزدیک در وردی می‌نشینم (خانهٔ ۶). - گوشهٔ هال از همه جا درج‌تر است (خانهٔ ۶). - خانه کوچک است که هر کس هر جا برسد می‌نشیند. فقط شوهرم همیشه روبه‌روی در می‌نشیند (خانهٔ ۷). - دختر: در نشیمن بچه‌ها روی میل می‌نشینیم. مامان و بابا روی زمین به اوپن آشپزخانه تکیه می‌دهند (خانهٔ ۸). - در حیاط من همیشه روی این دُشک می‌نشینم یا دراز می‌کشم. دخترم آن طرف جلو در می‌نشیند. برای اینکه رفت‌وآمد برایش راحت‌تر باشد. خانم هم کنار پنجره جایش است. پسر هم به ستون تکیه می‌دهد (خانهٔ ۹). - شوهرم همیشه به دو تا پشتی به دیوار آشپزخانه تکیه می‌دهد. من هم بیشتر کنارش می‌نشینم. پسر و عروس‌م روبه‌روی تلویزیون روی میل و دخترها هم روبه‌روی آشپزخانه می‌نشینند (خانهٔ ۱۰). - من چون در مغازه که هستم مدام روی صندلی نشستم و یا سرپا هستم، به‌همین دلیل ترجیح می‌دهم که در خانه پاهایم را دراز کنم. همسر هم گاهی (خیلی کم) از میلمان استفاده می‌کند، اما زمانی که من خانه هستم او نیز در کنار من در نشیمن روی زمین می‌نشیند. ما پدر و مادرها طبق معمول قدیم روی زمین راحت‌تر هستیم (خانهٔ ۳).

بنابراین، حجم نمونه از قبل تعیین نمی‌شود، بلکه بسته به فرایند شکل‌گیری مقوله‌ها، در حین جمع‌آوری داده‌ها تعیین می‌گردد.^{۷۷} در مرحله تجزیه و تحلیل داده‌ها در تحقیقات کیفی، محقق به نقطه‌ای می‌رسد که در آن مقوله‌ها اشباع می‌شوند و دیگر اطلاعات جدیدی به دست نمی‌آید که به درک بیشتر مقوله‌های

پیشین و ایجاد مقوله‌ای جدید منجر گردد.^{۷۸} به این ترتیب، در پژوهش حاضر نیز مؤلفه‌های استخراج‌شده از مصاحبه هفتم، تکرار مؤلفه‌های گذشته بودند و عامل جدیدی به دست نیامد. با ادامه جدول ۲.

تحلیل ویژگی کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای نشیمن، تدوین: نگارندگان.

ویژگی کالبدی - فضایی قرارگاه در نشیمن

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحد‌های معنایی (کدگذاری محوری)	عبارات مصاحبه (کدگذاری باز)
مقابل آشپزخانه	ارتباط بصری با آشپزخانه		- صحبت کردن - دورهم بودن همه - اعضای خانواده - نظارت بر کار سایر اعضای خانواده (مادر)	- اگر نشیمن به آشپزخانه نزدیک باشد، همین‌طور که غذا درست می‌کنم و کارهایم را می‌کنم، با بچه‌ها هم حرف می‌زنم و حواسم به نوه‌هایم که پیش من می‌گذارند هم هست (خانه ۲). - وقتی در آشپزخانه مشغول هستم، بچه‌ها اگر با هم دعوا کنند نمی‌بینم و دیر می‌رسم (خانه ۵). - در بچه آشپزخانه خوب است، با حاج‌آقا می‌توانم حرف بزنم (خانه ۱). - وقتی بچه‌ها در حیاط یا نشیمن نشستند و من در آشپزخانه کار می‌کنم، دلم می‌گیرد، تنهایی. (خانه ۱۰).
				- پدر: وقتی هال (نشیمن و پذیرایی) با حیاط ارتباط دارد، دلبازتر است. پنجره‌ها را باز می‌کنیم، پرده‌ها را هم کنار می‌زنیم؛ درست مثل اینکه در حیاط دورهم نشستیم. هوای بهتری هم این‌طوری دارد (خانه ۱). - آفتاب‌گیر بودن هم نشیمن را هم دلبازتر می‌کند و هم اینکه دراز کشیدن زیر آفتابی که در زمستان داخل خانه می‌افتد، خیلی کیف دارد (خانه ۲). - چون هال پنجره به فضای باز ندارد، وقتی هوا گرم می‌شود، فقط باید کولر روشن کنیم. جلوی باد کولر سردرد می‌شوم (خانه ۳). - کولر که نداریم، تابستان اگر همین پنجره هم نبود، از گرما هلاک می‌شدیم (خانه ۹). - نشیمن باید دلباز باشد (خانه ۹). - پدر: زیرزمین اصلاً نور ندارد. من در آنجا دلم می‌گیرد (خانه ۱). - من نشیمن همسایه رو بهرو (خانه ۶) را خیلی دوست دارم، چون پنجره‌ای بزرگ به حیاط دارد و آفتاب‌گیر و دلباز است. در اصل حیاط خوبی دارد که رو به آفتاب است. اگر نشیمن خانه ما هم آنقدر دلباز بود، من اصلاً دم در نمی‌رفتم، همین‌جا می‌نشستم و استراحت می‌کردم (خانه ۲). - هال ما پنجره ندارد. از صبح تا شب باید چراغ‌ها روشن باشند (خانه ۳). - ما هال (نشیمن و پذیرایی) خانه را از همه جا بیشتر دوست داریم. چون بزرگ و پر نور است (خانه ۴). - من در فضای بسته دلم می‌گیرد. پاییز تا زمانی که هوا سرد می‌شود ما در حیاط دورهم هستیم (خانه ۱۰).
قسمتی از نشیمن در ارتباط با مستقیم آشپزخانه	ارتباط با نور طبیعی و هوای مناسب - ارتباط بصری با حیاط	- نزدیکی به حیاط - بهره‌گیری از نور طبیعی و هوای مناسب - ارتباط بصری با حیاط	- دلباز بودن - هوای بهتر - آفتاب‌گیری نشیمن - دراز کشیدن زیر آفتاب در نشیمن - باز کردن پنجره هال و خنک شدن خانه - داشتن پنجره به هوای آزاد - دلگیر بودن فضای بسته و بدون پنجره - نور طبیعی در نشیمن	- مهم‌ترین ویژگی آشپزخانه برایم دم دست بودن است. چون بیشترین رفت‌وآمد را بین آشپزخانه و نشیمن دارم. بچه‌ها هم که می‌آیند، لازم نیست برای دورهم جمع شدن در آشپزخانه بنشینیم (خانه ۱). - نشیمن به آشپزخانه نزدیک هست ولی چون بین آنها پله هست، آزاردهنده است (خانه ۱). - دم دست بودن آشپزخانه به نشیمن برای کم شدن رفت‌وآمد خوب است (خانه ۲) - یکی از دلایل بازسازی خانه همین بود که رفت‌وآمد از پله به طبقه بالا خیلی خسته‌کننده بود. شب‌ها از پادر خوابم نمی‌برد. اما وقتی نشیمن نزدیک آشپزخانه است، رفت‌وآمد بین آشپزخانه و نشیمن خیلی راحت است (خانه ۲). - برای صرف چای و میوه و سرزند به غذا و ... نزدیک بودن آشپزخانه و نشیمن به هم اهمیت دارد (خانه ۳). - نشیمن باید نزدیک آشپزخانه باشد، ما فقط کنار رخت‌خواب شوهرم جمع می‌شویم (خانه ۴).
				- نشیمن بهتر است با خیاطخانه ارتباط داشته باشد، در خیاطخانه که هستم، دلم جوش حاج‌آقا را می‌زند (خانه ۱). - من در خیاطخانه گاز و سینک ظرفشویی هم دارم. قدیم همان جا با بچه‌ها یک غذای سبک می‌خوردیم (خانه ۱). - من در تمام طول روز در حال بسته‌بندی پوشاک هستم. کار زمان‌بری هست. ولی شب‌ها که دخترم و حاج‌آقا می‌آیند، آنها هم کمک می‌کنند (خانه ۵). - شوهر و دخترم هم در پاک کردن، شستن، و خشک کردن سبزیجات و صیفی‌جات به من کمک می‌کنند (خانه ۹). - دخترها نوه‌ها را که می‌آورند، من پایین مشغول کار هستم، دیگر حواسم به بچه‌ها نیست و نگران‌شان هستم (خانه ۴). - دختر: بابا در کار بسته‌بندی خیلی به مامان کمک می‌کند (خانه ۵).

ادامهٔ جدول ۲.

تحلیل ویژگی کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای نشیمن، تدوین: نگارندگان.

ویژگی کالبدی - فضایی قرارگاه در نشیمن				
فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحد‌های معنایی (کدگذاری محوری)	عبارات مصاحبه (کدگذاری باز)
نشیمن یا روبه‌روی آشپزخانه	وسط	- نزدیکی به آشپزخانه	- دسترسی آسان به آشپزخانه - خوردن هر سه وعدهٔ غذا در نشیمن - کوچک بودن آشپزخانه - بردن و آوردن غذا به نشیمن	- چون در نشیمن غذا می‌خوریم، ارتباط آشپزخانه با نشیمن مهم است؛ بیشتر برای بردن و آوردن غذا (خانهٔ ۳). - نشیمن باید نزدیک آشپزخانه باشد، ما فقط کنار رخت‌خواب شوهرم غذا می‌خوریم، برای بردن و آوردن سفرهٔ غذا راحت‌تر است (خانهٔ ۴). - نشیمن با آشپزخانه بهتر است حتماً ارتباط داشته باشد. به‌خصوص اینکه ما کلاً غذا را در نشیمن می‌خوریم (خانهٔ ۵). - روبه‌روی آشپزخانه در نشیمن معمولاً غذا می‌خوریم، نزدیک به آشپزخانه است و راحت‌تریم (خانهٔ ۶). - دختر: ما در نشیمن، جلوِ اوین آشپزخانه سفرهٔ غذا را می‌اندازیم (خانهٔ ۸). - ما فقط وقتی هوا سرد است در نشیمن هستیم و هر سه وعدهٔ غذایی را در نشیمن می‌خوریم (خانهٔ ۹). - نشیمن درست روبه‌روی آشپزخانه است و بردن و آوردن غذا راحت است (خانهٔ ۱۰). - آشپزخانه بزرگ هم باشد، ما در نشیمن غذا می‌خوریم، دوست ندارم در آشپزخانه غذا بخوریم (خانهٔ ۶).
	اغلب در محدودهٔ پستی‌های مماس به دیوار			- مادر: نشیمن و پذیرایی بزرگ‌تر لازم داشتیم تا فضای کافی برای همهٔ بچه‌ها و نوه‌ها هنگامی که همه دورهم هستیم، باشد. پدر: ما مجموعاً ۳۰ نفر هستیم، من ۱۶ نوه دارم (خانهٔ ۱). - هر هفته جمع‌ها و روزهای تعطیل بچه‌ها ناهار را پیش ما هستند و خانه خیلی شلوغ است (خانهٔ ۱). - پدر: دوست دارم وقتی بچه‌ها می‌آیند فضا بزرگ باشد (خانهٔ ۱). - بعد از رفتن بچه‌ها، بزرگ بودن هال و پذیرایی مهم بود (خانهٔ ۱). - روزهای تعطیل چون دختر، داماد، و نوه‌مان می‌آیند، تعداد بیشتر است و در آشپزخانه جا نمی‌شویم، به‌همین دلیل در هال مقابل آشپزخانه سفره می‌اندازیم (خانهٔ ۳). - پذیرایی و نشیمن بعد از بازسازی یکی شده‌اند، مهمان که زیاد است، پستی برای تکیه دادن همه هست (خانهٔ ۳). - برای ناهار و شام (مهمان خودمانی) یک سفره در نشیمن می‌اندازیم و همه بر سر یک سفره غذا می‌خوریم (خانهٔ ۴). - هال (نشیمن و پذیرایی) بزرگ است و همان جا یک سفره می‌اندازیم، درست نیست مهمان‌ها جدا هرکدام در یک اتاق بنشینند. پذیرایی هم سخت می‌شود، اما سر سفره هم خانم‌ها و مردها جدا می‌نشینند که راحت‌تر باشند (خانهٔ ۴). - روزهای تعطیل ساعت کار شوهر و پسر کوچکم فرقی نمی‌کند، اما پسر بزرگم جمع‌ها تعطیل است و با عروس و نوه‌ها پیش ما می‌آیند. - دخترها هم با شوهرهایشان می‌آیند. خانه خیلی شلوغ می‌شود. همهٔ بچه‌ها و نوه‌ها هستند (خانهٔ ۱۰).
نشیمن از سرویس	دور بودن	- عدم ارتباط مستقیم با سرویس	- دید نداشتن نشیمن به سرویس - احساس شرمندگی در استفاده از سرویس در مقابل مهمان - بوی بد و آزاردهندهٔ سرویس	- دستشویی نباید نزدیک نشیمن باشد (خانهٔ ۴). - دستشویی نباید نزدیک به نشیمن و پذیرایی باشد، بوی دستشویی خیلی بد است و در نشیمن و پذیرایی بیچید، اگر در دستشویی از پذیرایی دید داشته باشد یا نزدیک پذیرایی باشد، آدم خجالت می‌کشد وقتی مهمان در خانه است از دستشویی استفاده کند. برای همین ما دستشویی را بالای پشت‌بام ساختیم (خانهٔ ۴). - من اصلاً دستشویی داخل خانه را دوست ندارم، برای همین وقتی طبقهٔ دوم را ساختیم، دستشویی این طبقه را بالای پشت‌بام درست کردیم (خانهٔ ۴). - ما دوست نداریم زن و بچه‌مان جلوی نامحرم به دستشویی بروند (خانهٔ ۵). - به‌خاطر شرمندگی است که جلوی کسی دستشویی نمی‌رویم (خانهٔ ۵). - هال با حمام و دستشویی نباید ارتباط نداشته باشد (خانهٔ ۶). - نشیمن و پذیرایی با دستشویی اصلاً ارتباط نداشته باشد، حتی نزدیک دستشویی هم نباشد. الان در خانهٔ ما بوی دستشویی در نشیمن خیلی آزاردهنده است (خانهٔ ۷). - دختر: ولی نشیمن نباید با حمام و دستشویی ارتباط داشته باشد (خانهٔ ۸).
	نشیمن از سرویس			

مهمان خودمانی

مطابق یک روش‌های اعتبارسنجی پژوهش،^{۸۰} همهٔ کدگذاری‌ها و نتایجشان در زمینهٔ پژوهش را دو متخصص دیگر بررسی کردند. در نهایت اطلاعات حاصل صحت‌سنجی شد. در ادامه، در جداول کدگذاری داده‌ها (در این پژوهش «جدول ۲» به‌صورت تفصیلی و «جدول‌های ۳ تا ۸») به‌طور مختصر ارائه می‌شود. در کدگذاری باز داده‌ها، ۱۸۱۳ کد شناسایی و در ۷ گروه شامل نشیمن (۳۵۸ کد)، پذیرایی (۳۴۵ کد)، حیاط و بام (۳۳۱ کد)، آشپزخانه (۳۰۰ کد)، کسب‌وکار

ادامہ جدول ۲.

تحلیل و پیش‌گویی کالبدی - فضایی، قرارگاه‌های (فتاری، در فضای نشیمن، تدوین: نگارندگان).

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحد‌های معنایی (کدگذاری محوری)	عبارات مصاحبه (کدگذاری باز)
۴-۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰				
	اطراف	– وجود حریم نسبت به فضای رفت‌وآمد (دنج)	– در مسیر رفت‌وآمد نبودن فضای خواب	– البته تابستان‌ها که گرم است چون کولر در اتاق نداریم، دخترها هم در نشیمن یا در حیاط با ما می‌خوابند. در نشیمن دخترها روبه‌روی ما رخت‌خواب خود را می‌اندازند (خانهٔ ۶).
	نشیمن	بودن قسمتی از نشیمن)		– من، همسر، و نوه‌مان در نشیمن می‌خوابیم و اتاق مجزا برای خواب نداریم. به خوابیدن در نشیمن عادت داریم. رخت‌خواب را گوشه و کنار دیوار می‌اندازیم که در مسیر رفت‌وآمد نباشد (خانهٔ ۲).
	نزدیک به چدره‌ها	– وجود مانع بصری در بخشی از نشیمن		– وقتی همه در نشیمن می‌خوابیم، حاج‌آقا که برای دستشویی شب‌ها چند بار بیدار می‌شود، نوه‌مان ناراحت می‌شود، سروصدای رفت‌وآمد بیدارش می‌کند. خب ما هم زیاد راحت نیستیم (خانهٔ ۲).
		– من و همسر در نشیمن آن طرف ستون می‌خوابیم، که در رفت‌وآمد آشپزخانه و در ورودی نباشیم (خانهٔ ۶).		
۴-۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴				

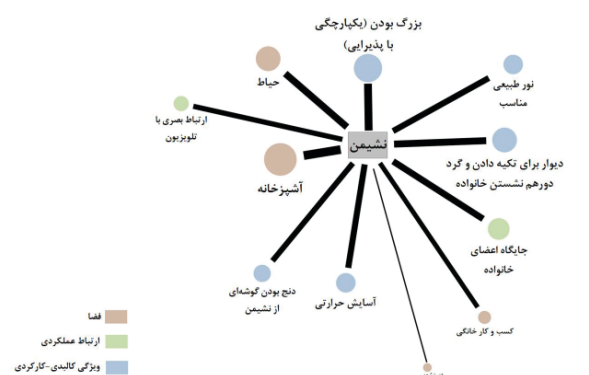
۱.۲.۳. فعالیت‌ها و قراگاه‌های رفتاری در نشیمن

با بررسی انجام‌شده در ۱۰ خانه مورد مطالعه، قرارگاه‌های رفتاری در فضای نشیمن در روزهای معمول و تعطیل (خاص) هفته شناسایی شد:

– **روزهای معمول هفته:** جایگاه اعضای خانواده (به‌ویژه پدر)، سفره‌ای اعضای خانواده، تماشای تلویزیون، بازی نوه‌ها، خوابیدن اعضای خانواده، پذیرایی از مهمان خودمانی، سفره‌ای مهمان خودمانی، و خوابیدن او.

– **روزهای تعطیل و خاص هفته:** پذیرایی از مهمان خانم، سفره‌ای مهمان خانم، و خوابیدن او.

ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در نشیمن، با توجه به انجام فعالیت‌هایی در آن، در دسته‌های زیر طبقه‌بندی شد: ارتباط با آشپزخانه (۷۷ کد)، بزرگ و جادار بودن (۶۳ کد)، دیوار برای تکیه دادن (۵۱ کد)، ارتباط با حیاط (۳۲ کد)، جایگاه مشخص برای هریک از اعضای خانواده (۲۷ کد)، آسایش حرارتی (۲۴ کد)، نور طبیعی (۲۴ کد)، دنج و دور از رفت‌وآمد بودن گوشه‌ای از نشیمن (۲۱ کد)، ارتباط بصری با تلویزیون (۱۸ کد)، ارتباط با فضای کسب‌وکار خانگی (۱۵ کد)، و ارتباط با دستشویی (۶ کد). میزان اهمیت خصوصیات فضای نشیمن با توجه به فراوانی هر دسته، در «ت ۵» قابل مشاهده است.

۲.۲.۳. فعالیت‌ها و قراگاه‌های رفتاری در پذیرایی

قرارگاه‌های رفتاری در فضای پذیرایی در روزهای معمول و تعطیل (خاص) هفته به شرح ذیل شناسایی شد:

– **روزهای معمول هفته:** پذیرایی از مهمان خودمانی مرد، سفره‌ای مهمان خودمانی مرد، و خوابیدن مهمان خودمانی مرد.

– **روزهای تعطیل و خاص هفته:** پذیرایی از مهمان غریبه و رسمی، غذا خوردن و سفره‌ای مهمان غریبه، و خوابیدن مهمان مرد و غریبه.

ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در پذیرایی با توجه به فعالیت‌هایی که در آن رخ می‌دهد، در دسته‌های زیر طبقه‌بندی شد (ت ۶): کنترل بصری فضاهای خصوصی خانه به پذیرایی (۹۱ کد)، بزرگ و جادار بودن (۷۹ کد)، دیوار برای تکیه دادن (۶۲ کد)، آسایش حرارتی (۴۶ کد)، نور طبیعی (۳۹ کد)، ارتباط بصری با تلویزیون (۲۳ کد)، و ارتباط با دستشویی (۴ کد).

۳.۲.۳. فعالیت‌ها و قراگاه‌های رفتاری در حیاط و بام

قرارگاه‌های رفتاری در فضای باز (حیاط و بام) در روزهای معمول و تعطیل (خاص) هفته به شرح ذیل شناسایی شد:

– **روزهای معمول هفته:** شستشوی پتو، پرده، فرش، و غیره، شستشوی سبزی در حجم زیاد، پهن کردن لباس، فعالیت‌های کسب‌وکار (خشک کردن سبزی، درست کردن لواشک، ترشی، رب، و غیره)، دورهمی خانوادگی در فصول گرم، خوابیدن اعضای خانواده در فصول گرم، بازی نوه‌ها، فعالیت‌های شخصی اعضای خانواده (به‌ویژه پدر و مادر)، جایگاه اعضای خانواده، غذا خوردن اعضای خانواده، تعامل با همسایه، پذیرایی از مهمان خودمانی، و خوابیدن مهمان خودمانی.

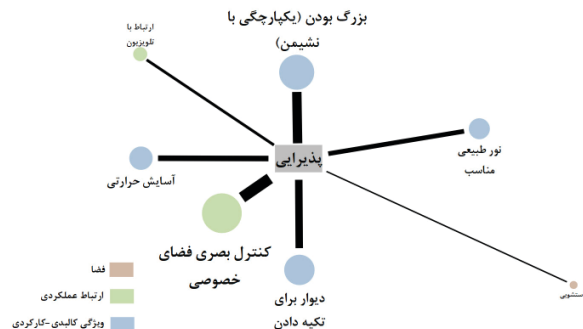
– **روزهای تعطیل و خاص هفته:** شستن ظروف بزرگ مهمانی، پخت‌وپز در حجم زیاد و دسته‌جمعی، پخت نذری، و بازی نوه‌ها.

32. quasistable
33. H. Heft, "Ecological Psychology as Social Psychology?", *Theory and Psychology*, vol. 30, no. 6 (2020): 813-826.
34. A. Kalis, "How Concepts Travel in Actual Spaces: The Interdisciplinary Classroom as a Behavior Setting", *Journal of Interdisciplinary Studies in Education*, vol. 12, no. S1 (2023): 50-66.
35. structural
36. behavior-milieu
37. circumjacent
38. synomorph
39. synomorph
40. Barker, *Ecological Psychology: Concepts and Methods for Studying the Environment of Human Behavior*.

۴۱. شمین گلرخ، قرارگاه رفتاری: واحدی پایه برای تحلیل محیط (تهران: آرمانشهر، ۱۳۹۱).

42. circumjacent
43. Ibid.

۵. ویژگی‌های کالبدی - فضایی نشیمن و میزان اهمیت آنها، ترسیم: نگارندگان.

ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در حیاط و بام با توجه به فعالیت‌هایی که در آن رخ می‌دهد، در دسته‌های زیر طبقه‌بندی شد (ت ۷): آسایش حرارتی (۴۱) کد، نور مناسب (۳۵) کد، فضای دنج و مناسب دورهمی (۳۳) کد، ارتباط با فضای کسب‌وکار خانگی (۳۱) کد، ارتباط با دستشویی (۲۷) کد، فضایی برای پخت غذا (۲۴) کد، ارتباط با انباری (۲۲) کد، فضایی برای شستشو (۲۱) کد، فضایی برای کاشت گل و گیاه (۱۸) کد، فضای بازی بچه‌ها (۱۷) کد، کنترل بصری داخل خانه در محدوده جلو در (۱۶) کد، فضایی برای پارک خودرو (۱۶) کد، ارتباط با آشپزخانه (۱۵) کد، و ارتباط با نشیمن (۱۵) کد.

ت ع ویژگی‌های کالبدی - فضایی پذیرایی و میزان اهمیت آنها، ترسیم: نگارندگان.

44. role
45. M. Weiss and M. Hoegl, "Effects of Relative Team Size on Teams with Innovative Tasks: An Understaffing Theory Perspective", *Organizational Psychology Review*, vol. 6, no. 4 (2016): 324-351.
46. executive
47. sensing
48. maintenance
49. E.R. Kandel, et al., *Of Neur AI Principles Science, Principles of Neural Science* (McGraw-Hill, 2021).
50. E.J. Nestler, et al., *Molecular Neuropsychopharmacology: A Foundation for Clinical Neuroscience*, vol. 11 (McGraw-Hill, 2015).

جدول ۳. تحلیل ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای پذیرایی، تدوین: نگارندگان.

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحدهای معنایی (کدگذاری محوری)
پذیرایی از مهمان غربیه و مرد	- دور بودن از سرویس	- دور بودن از سرویس	- امکان کنترل دید به آشپزخانه - امکان کنترل دید به اتاق - وجود پشتی‌های مخصوص مهمان در سمت مخالف آشپزخانه - تعارف مهمان به سمت مخالف آشپزخانه و بالای خانه - استفاده مهمان غربیه و مرد از پذیرایی - عدم دید مهمان به افراد داخل آشپزخانه در حین آشپزی
تماشای تلویزیون مهمان	- امکان یکی شدن با نشیمن	- امکان یکی شدن با نشیمن و امکان قطع این ارتباط در صورت لزوم	- کنترل دید به سرویس - احساس شرمندگی در استفاده از سرویس در مقابل مهمان - بوی بد و آزاردهنده سرویس
غذا خوردن مهمان غربیه و مرد	- امکان ارتباط با فضای باز (نور و تهویه مناسب)	- داشتن کیفیت مطلوب از نظر نور، تهویه، باد، و ... - آسایش حرارتی	- تأمین آسایش مهمان‌ها - تعارف مهمان به سمتی از خانه با آسایش حرارتی مناسب‌تر
خواهش پذیرایی از مهمان غربیه و مرد	- قسمتی از پذیرایی در ارتباط با تلویزیون	- ارتباط با تلویزیون	- سرگرم شدن
غذا خوردن مهمان غربیه و مرد	- وسط پذیرایی	- جادار و بزرگ بودن - امکان جدا نشستن خانم‌ها از آقایان	- جا شدن همه مهمان‌ها بر سر سفره - جدا نشستن خانم‌ها در هنگام غذا خوردن بر سر سفره
برگزاری مراسم	- اطراف پذیرایی نزدیک به جدارها	- جادار و بزرگ بودن	- امکان جا شدن همه مهمان‌ها - جا شدن همه مهمان‌ها - تکیه دادن همه مهمان‌ها - راحت بودن مهمان - خجالت کشیدن میزبان از عدم آسایش مهمان

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحدهای معنایی (کدگذاری محوری)
دوره‌می خانوادگی	- فضای نیمه‌باز	- مسقف بودن بخشی از حیاط و بام (آسایش حرارتی) - فضایی مناسب برای دوره‌می و نشیمن - فضایی برای کاشت گل و گیاه - ارتباط با فضای زندگی	- امکان بهره‌مندی از فضای حیاط در زمان آفتاب و باران - استفاده از حیاط در گرمای تابستان در صورت وجود سایه و درخت - استفاده از بام عصرها و در فصول گرم سال - دلباز بودن حیاط و جمع شدن در حیاط و صرف چای عصر - نشیمن تابستانی در حیاط - دسترسی آسان از داخل خانه به فضای باز - استفاده از بام برای نشیمن در روزهای تعطیل هفته - شلوغ نبودن حیاط و داشتن فضایی برای نشیمن - داشتن حیاط باعث می‌شود خانه صفای دیگری داشته باشد.
		- جهت‌گیری مناسب به لحاظ اقلیمی - نور طبیعی مناسب - تأمین شرایط آسایش نسبی به‌لحاظ اقلیمی (آسایش حرارتی)	- دلباز و آفتاب‌گیر بودن حیاط - عدم استفاده از حیاط در صورت آفتاب‌گیر نبودن
		- عدم ارتباط مستقیم با دستشویی	- راحتی در استفاده از دستشویی در صورت وجود آن در فضای باز
بازی بچه‌ها	- فضای باز	- فضایی باز در وسط حیاط - به‌اندازه کافی بزرگ بودن	- بازی کردن بچه‌ها زیر سایه درخت - بازی کردن نوه‌ها در حیاط و سرگرم شدن آنها - کوچک بودن حیاط و فقدان فضایی برای بازی نوه‌ها
غذا خوردن	- فضای نیمه‌باز	- نزدیکی به فضای پخت‌وپز و آشپزخانه - استفاده از هوای مطلوب (آسایش حرارتی)	- استفاده از هوای مناسب حیاط در هنگام صرف غذا - نزدیک بودن آشپزخانه به حیاط و راحت‌تر بودن بردن و آوردن غذا
پذیرایی از مهمان خودمانی	- فضای نیمه‌باز	- استفاده از هوای مطلوب (آسایش حرارتی)	- پذیرایی از مهمان خودمانی در حیاط خانه در فصول گرم سال - فقدان وسایل سرمایش در فصول گرم در داخل خانه - عدم تمایل به استفاده از وسایل سرمایشی در فصول گرم
خوابیدن مهمان و اعضای خانواده	- فضای نیمه‌باز	- استفاده از هوای مطلوب (آسایش حرارتی)	- خوابیدن در حیاط و بام در فصول گرم سال - فقدان وسایل سرمایش در فصول گرم در داخل خانه - عدم تمایل به استفاده از وسایل سرمایشی در فصول گرم
نگهداری گل و گیاه	- فضای باز	- سازهایی سبک برای گیاه‌های رونده جهت ایجاد سایه - فضایی خنک در تابستان (آسایش حرارتی) - جهت‌گیری مناسب حیاط به‌لحاظ اقلیمی - به‌اندازه کافی بزرگ بودن	- کمبود فضا در حیاط برای کاشت گل و گیاه - آفتاب نداشتن حیاط - علاقه داشتن به نگهداری گل و گیاه و نبود فضای کافی برای این کار
تعامل با همسایه	- فضایی نزدیک به در ورودی	- کنترل بصری محدوده در ورودی نسبت به فضای داخل خانه	- دید نداشتن جلو در به داخل خانه زمان صحبت با همسایه - نصب پرده جلو در خانه
پخت غذا	- گوشه‌ای از حیاط محصورشده با دیوار	- گوشه‌ای دور از رفت‌وآمد (دنج) - وجود امکانات موقت آشپزی در بخش مسقف	- امکان حضور مادر در کنار سایر اعضای خانواده در هنگام آشپزی - پخت غذا در حجم زیاد در حیاط - پخت غذاهایی با دود و بخار زیاد در حیاط - نظارت و تعامل مادر بر سایر اعضای خانواده در حین آشپزی
انجام کارهای متفرقه (خیاطی، شستن و پاک کردن سبزی و ...)	- بسته به نوع کار متفاوت است.	- فضایی برای انجام کارهایی که امکان آن در خانه نیست - امکان بهره‌مندی از نور طبیعی در طول روز	- انجام کارهای نیازمند نور مناسب - انجام فعالیت‌های دارای ریخت‌وریز مثل تعمیرات و کارهای کسب‌وکار - انجام کار تعمیرات - شستن سبزی در حجم زیاد - شستن فرش و پتو
		- فضایی با ابعاد متناسب پارک خودرو - به‌اندازه کافی بزرگ بودن	- فقدان فضای مناسب خارج از خانه برای پارک خودرو - کوچک بودن حیاط و فقدان فضای کافی برای خودرو
		- فضایی برای انبار	- فقدان انبار و چینش وسایل اضافه در کنار حیاط - احساس شرمندگی صاحب‌خانه از وسایل اضافه در حیاط در مقابل مهمان

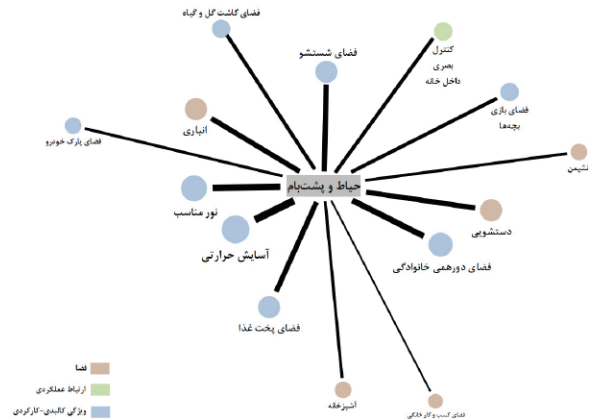
۵۱. مینو قره‌بگلو و همکاران، «تأثیر احساس جمعی بر شکل‌گیری قرارگاه‌های رفتاری؛ مورد مطالعاتی: باهمستان‌های آیینی شهر تبریز»، باغ نظر، سال ۲۱، ش. ۱۳۰ (فروردین ۱۴۰۳): ۶۱-۷۶.

52. Barker, *Ecological Psychology: Concepts and Methods for Studying the Environment of Human Behavior*.

53. A.W. Wicker, "Perspectives on Behavior Settings: With Illustrations from Allison's Ethnography of a Japanese Hostess Club", *Environment and Behavior*, vol. 44, no. 4 (2012): 474-492.

54. specific localized interventions

جدول ۴. تحلیل ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای حیاط و بام، تدوین: نگارندگان.

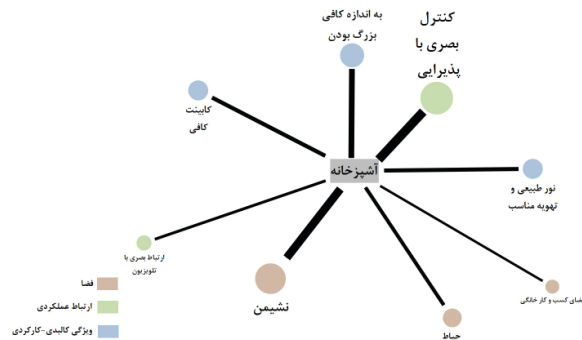
ت ۷. ویژگی‌های کالبدی- فضایی حیات و پست‌بام و میزان اهمیت آنها، ترسیم: نگارندگان.

۴.۲.۳. فعالیت‌ها و قراگاه‌های رفتاری در آشپزخانه
 قرارگاه‌های رفتاری در فضای آشپزخانه در روزهای معمول و تعطیل (خاص) هفته به شرح ذیل شناسایی شد:
 - روزهای معمول هفته: شستشوی ظروف، پخت‌وپز، سفره
 اعضای خانواده، فعالیت‌های آماده‌سازی غذا و چیدن وسایل.
 - روزهای تعطیل و خاص هفته: شستن دسته‌جمعی ظروف،
 پخت‌وپز دسته‌جمعی، سفرهٔ مهمان‌های خانم خودمانی، و
 دورهمی مهمان‌های خانم خودمانی.

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحدهای معنایی (کدگذاری محوری)
پخت‌وپز و شستن ظروف	هر سه مکان اجاق‌گاز، سینک ظرفشویی، و یخچال	- وجود امکانات در آشپزخانه - نور و تهویه مناسب - جادار بودن و به‌اندازهٔ کافی بزرگ بودن	- وجود امکانات کافی برای درست کردن غذا در حجم زیاد. - وجود امکانات کافی برای شستن ظروف بزرگ - آشپزی لذت‌بخش - پیچیدن بوی غذا در خانه - داشتن پنجره رو به فضای باز و استفاده از هوای مناسب و نور طبیعی - بزرگ‌تر و جادار بودن برای پخت‌وپز در حجم زیاد و شستن ظروف بزرگ
دورهمی خانوادگی	- قسمتی از آشپزخانه در ارتباط مستقیم با فضای دورهمی در حیاط و نشیمن	- ارتباط با حیاط و نشیمن	- نشیمن تابستانی در حیاط و نزدیک بودن آن به آشپزخانه - نشستن و غذا خوردن در حیاط - کمتر بودن فاصله تا حیاط - صحبت کردن مادر در آشپزخانه با اعضای خانواده - هم‌زمانی آشپزی و تعامل با یکدیگر
تماشای تلویزیون	- دید به تلویزیون از قسمتی از آشپزخانه	- ارتباط بصری با تلویزیون	- در حین آشپزی تلویزیون دیدن - سرگرم شدن
غذا خوردن	- وسط آشپزخانه - گوشه‌ای از آشپزخانه	- نزدیکی به امکانات آشپزخانه - عدم به‌هم‌ریختگی دیگر فضاهای خانه - جادار و به‌اندازهٔ کافی بزرگ بودن - سهولت دسترسی به امکانات آشپزخانه	- دسترسی آسان به امکانات - سهولت کار مادر خانواده - سرعت بخشیدن به صرف صبحانه، فرصت بیشتر برای سایر فعالیت‌های روزمره - ریخت‌وریز غذا در نشیمن
دورهمی و کار دسته‌جمعی خانم‌ها در مهمانی‌ها	- در همه جای آشپزخانه	- جادار و به‌اندازهٔ کافی بزرگ بودن - جدایی از فضای تعامل آقایان - وجود پرده یا مانع بصری در بخشی از آشپزخانه نسبت به پذیرایی	- امکان در کنار هم بودن همه خانم‌ها - آسایش و رفاه - کنترل دید به مکان کار و آشپزی خانم‌ها و نصب کرکره در آشپزخانه - جا شدن خانم‌ها در مهمانی‌ها - امکان غذا خوردن در آشپزخانه - راحت‌تر بودن برای پخت‌وپز و شستن ظروف - عدم مزاحمت برای پوشش خانم‌ها در هنگام کار و آشپزی
چیدمان وسایل آشپزخانه	- در همه جای آشپزخانه	- جادار بودن - داشتن کابینت و قفسه به‌اندازهٔ کافی - وجود کابینت کافی	- مرتب و منظم بودن آشپزخانه - اهمیت دادن به نظر مردم

55. J.M. Caplan, et al., "Crime in Context: Utilizing Risk Terrain Modeling and Conjunctive Analysis of Case Configurations to Explore the Dynamics of Criminogenic Behavior Settings", *Journal of Contemporary Criminal Justice*, vol. 33, no. 2 (2017): 133-151; H. Keshmiri and H. Nikounam Nezami, "The Concept of Behavioral Setting and Its Impact on Improving Environmental Quality Neighborhood Parks (Case Study: Shiraz Sekonj Neighborhood Park)", *International Journal of Architectural Engineering and Urban Planning*, vol. 33, no. 2 (2023): 1-16; Awamleh and Hasirci, "A Multi-Method Behavior Setting Analysis of a Protracted Refugee Camp in Jordan".

جدول ۵. تحلیل ویژگی‌های کالبدی- فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای آشپزخانه، تدوین: نگارندگان.

ت ۸. ویژگی‌های کالبدی - فضایی آشپزخانه و میزان اهمیت آن‌ها، ترسیم: نگارندگان.

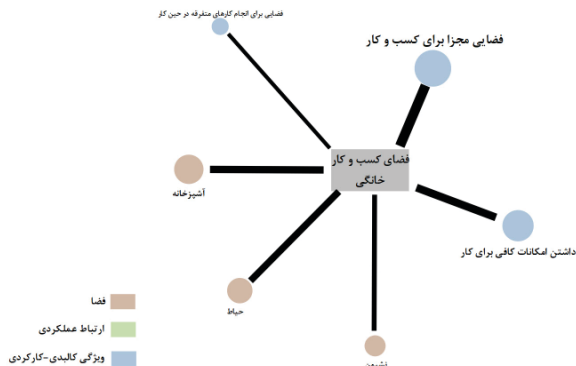
56. G.T. Moore, "The Physical Environment and Cognitive Development in Child-Care Centers", In *Spaces for Children*, 1987, 41-72.

57. N.G. Cosco, et al., "Behavior Mapping: A Method for Linking Preschool Physical Activity and Outdoor Design", *Medicine and Science in Sports and Exercise*, vol. 42, no. 3 (2010): 513-519.

58. Kalis, "How Concepts Travel in Actual Spaces: The Interdisciplinary Classroom as a Behavior Setting".

59. Nourtaghani, "Meaning in Dwelling: The Modeling Organization of Meaning in Turkmen Dwelling".

جدول ۶. تحلیل ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای کسب‌وکار خانگی، تدوین: نگارندگان.

ت ۹. ویژگی‌های کالبدی - فضایی کسب‌وکار خانگی و میزان اهمیت آنها، ترسیم: نگارندگان.

- قرارگاه فعالیت اصلی کسب‌وکار، مراقبت از نوه‌ها و بازی آنها، تعامل با همسایه، پخت غذا، و شستشوی ظروف.

ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای کسب‌وکار خانگی با توجه به فعالیت‌هایی که در آن رخ می‌دهد، در دسته‌های زیر طبقه‌بندی شد (ت ۹): اختصاص فضایی مجزا به کسب‌وکار (۶۱ کد)، امکانات کافی (۵۰ کد)، ارتباط با آشپزخانه (۴۶ کد)، ارتباط با نشیمن (۲۷ کد)، و فضای انجام کارهای متفرقه (۱۹ کد).

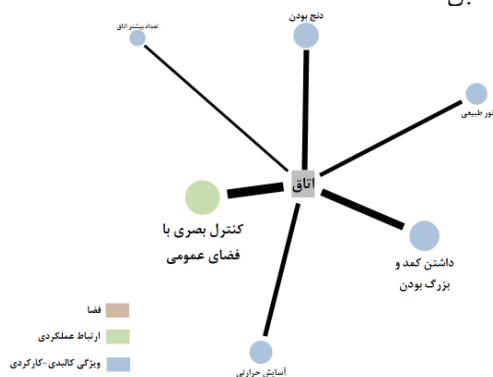
ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در آشپزخانه با توجه به فعالیت‌هایی که در آن رخ می‌دهد، در دسته‌های زیر طبقه‌بندی شد (ت ۸): کنترل بصری با پذیرایی (۶۳ کد)، ارتباط با نشیمن (۵۸ کد)، بزرگ بودن (۴۱ کد)، تهویه و نور طبیعی (۳۳ کد)، کابینت کافی (۳۳ کد)، ارتباط با حیاط (۳۰ کد)، ارتباط با فضای کسب‌وکار خانگی (۲۳ کد)، و ارتباط بصری با تلویزیون (۱۹ کد).

۵.۲.۳. فعالیت‌ها و قرارگاه‌های رفتاری در فضای کسب‌وکار خانگی

قرارگاه‌های رفتاری در فضای کسب‌وکار به شرح ذیل شناسایی شد:

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحد‌های معنایی (کدگذاری محوری)
کسب‌وکار خانگی	فضایی در ارتباط با بیرون، فضای زندگی و آشپزخانه	- وجود امکانات و فضای کافی برای کار	- فقدان فضای کافی برای انبار کردن وسایل مربوط به کار - فقدان فضای کافی و مناسب برای کسب‌وکار خانگی
		- ارتباط با نشیمن - ارتباط با آشپزخانه - فضای انجام کارهای متفرقه - اختصاص فضایی قابل تفکیک از سایر فضاها به کسب‌وکار خانگی	- راحتی در انجام کار - دسترسی آسان به بیرون از خانه - انجام همزمان کارهای خانه و کسب‌وکار خانگی - حضور افراد غریبه در داخل خانه - دیدن همسایه‌ها در فضای کسب‌وکار - امکان کار کردن در همه ساعات روز

کد)، فضای دنج در اتاق (۳۸ کد)، آسایش حرارتی (۲۲ کد)، نور طبیعی مناسب (۲۰ کد)، و تعداد بیشتر اتاق (۱۷ کد). میزان اهمیت خصوصیات فضای اتاق با توجه به فراوانی هر دسته در «ت ۱۰» قابل مشاهده است.

ت ۱۰. ویژگی‌های کالبدی - فضایی اتاق و میزان اهمیت آنها، ترسیم: نگارندگان.

۶.۲.۳. فعالیت‌ها و قرارگاه‌های رفتاری در فضای اتاق

قرارگاه‌های رفتاری در فضای اتاق در روزهای معمول و تعطیل (خاص) هفته به شرح ذیل شناسایی شد:

- روزهای معمول هفته: تعویض لباس، فعالیت‌های شخصی اعضای خانواده، چیدمان وسایل شخصی، خوابیدن اعضای خانواده، و خوابیدن مهمان خودمانی.

- روزهای تعطیل و خاص هفته: خوابیدن و دورهمی مهمان خانم.

ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در اتاق با توجه به فعالیت‌هایی که در آن رخ می‌دهد، در دسته‌های زیر طبقه‌بندی شدند (ت ۱۰): کنترل بصری به فضاهای عمومی خانه (۵۰ کد)، کمد کافی و به‌اندازه کافی بزرگ بودن (۴۱)

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحد‌های معنایی (کدگذاری محوری)
خوابیدن و انجام فعالیت‌های شخصی اعضای خانواده	- فضای مشخصی برای کارهای شخصی دختر و پسر خانواده در قسمتی از اتاق	- کنترل دید به فضاهای عمومی خانه - به‌اندازه کافی بزرگ بودن - آسایش حرارتی - نور طبیعی مناسب - گوشه‌ای دنج از دیوار برای پهن کردن رخت‌خواب - دنج و آرام بودن	- در مسیر رفت‌وآمد نبودن مکان خواب - کوچک بودن اتاق و عدم وجود فضای کافی برای خواب - دید نداشتن از فضاهای عمومی خانه - گرم بودن اتاق - تهویه نداشتن اتاق - فقدان وسیله سرمایشی - استفاده از مصالح نامناسب در ساخت - نداشتن نور طبیعی و تاریک و دلگیر بودن اتاق - داشتن فضای کافی برای انجام فعالیت‌های شخصی - تعداد اتاق بیشتر برای خانواده‌های دارای دختر و پسر در خانه - اتاق کمتر و هال بزرگ‌تر برای خانواده‌هایی که فرزندان آنها ازدواج کرده‌اند. - آرام بودن فضای اتاق - شنیده شدن سروصدای هال در اتاق و ایجاد مزاحمت
پذیرایی از مهمان دختر و پسر خانواده	- مکان مشخصی در اتاق ندارد.	- کنترل دید به فضاهای عمومی خانه	- راحت بودن در اتاق - مناسب بودن فضای اتاق برای پذیرایی از دوستان
چیدمان وسایل خانه و شخصی اعضای خانواده	- قسمتی از اتاق که دید کمتری از بیرون دارد.	- کنترل دید به فضاهای عمومی خانه - تأمین مکان مشخص برای وسایل شخصی هریک از اعضای خانواده - داشتن کمد به‌اندازه کافی	- تقسیم‌بندی فضای کمد اتاق متناسب با تعداد اعضای خانواده - مرتب و منظم نشان دادن اتاق - داشتن کمد به اندازه کافی - احساس شرمندگی میزبان از شلوغ بودن فضای اتاق در مقابل مهمان - مناسب بودن فضای اتاق برای پذیرایی از دوستان
خوابیدن مهمان خودمانی و خانم‌های مهمان	- نزدیک به دیوار	- جادار بودن - جدایی از فضای خواب آقایان	- امکان در کنار هم بودن همه اعضای خانواده - راحت بودن و عدم مزاحمت برای پوشش خانم‌ها در هنگام خواب - کوچک بودن اتاق و فقدان فضای کافی برای خواب مهمان

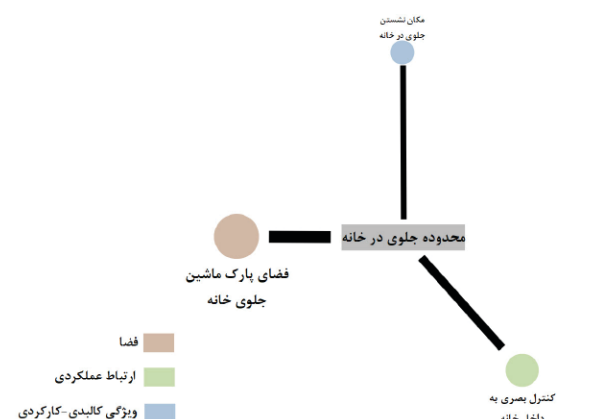
جدول ۷. تحلیل ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در فضای اتاق، تدوین: نگارندگان.

۷.۲.۳. فعالیت‌ها و قرارگاه‌های رفتاری در محدوده جلوی خانه

قرارگاه‌های رفتاری در محدوده جلوی خانه به شرح ذیل شناسایی شد:

– تعامل با همسایه، پارک خودرو اعضای خانواده و مهمان و نشستن پدر و مادر جلوی در خانه.

ویژگی‌های کالبدی – فضایی قرارگاه‌های رفتاری در محدوده جلوی در خانه با توجه به فعالیت‌هایی که در آن رخ می‌دهد، در دسته‌های زیر طبقه‌بندی شد (ت ۱۱): فضای پارک خودرو مقابل خانه (۴۶ کد)، کنترل بصری به فضاهای داخل خانه (۲۴ کد)، و نشستن جلوی در خانه (۱۸ کد).

۶۰ محسن افشاری، شهرام پوردیهیمی، بهرام صالح صدق‌پور، «سازگاری محیط با روش زندگی انسان (یک چارچوب نظری، یک مطالعه موردی)»، مسکن و محیط روستا، دوره ۳۴، ش. ۱۵۲ (زمستان ۱۳۹۴): ۱۶-۳. نورتقانی، معنا در مسکن مدلیابی انتظام معنای مسکن ترکمن.

61. Rapoport, *Theory in Environment Transcending Times, Settings, and Groups.*

62. content analysis

63. category-based

64. question oriented

ت ۱۱. ویژگی‌های کالبدی – فضایی محدوده جلوی در خانه و میزان اهمیت آنها، ترسیم: نگارندگان.

جدول ۸. تحلیل ویژگی‌های کالبدی – فضایی قرارگاه‌های رفتاری در محدوده جلوی در خانه، تدوین: نگارندگان.

۴. بررسی و تحلیل یافته‌های پژوهش

هدف اول در این مطالعه شناخت ویژگی‌های کالبدی – فضایی قرارگاه‌های رفتاری در مسکن کم‌درآمد بود که بر این اساس هفت گروه قرارگاه رفتاری شناسایی شدند. عنوان هفت گروه، به‌ترتیب اهمیت و میزان فراوانی آنها: نشیمن (۱۹.۷٪)، پذیرایی (۱۹٪)، حیاط و بام (۱۸.۳٪)، آشپزخانه (۱۶.۵٪)، کسب‌وکار خانگی (۱۱.۲٪)، اتاق (۱۰.۴٪)، و محدوده جلوی در خانه (۴.۹٪). در ادامه، به هدف دوم پژوهش، یعنی شناخت رابطه میان قرارگاه‌ها پرداخته شد. به کمک نرم‌افزار MAXQDA بر اساس میزان عبارات مشابه در هریک از مقوله‌ها، روابط معنی‌داری میان آنها شناسایی گردید که در جداول تحلیل یافته‌ها (جدول ۹) به تفکیک هر فضا قابل مشاهده است.

در میان قرارگاه‌ها، نشیمن با بیشترین میزان فراوانی، بااهمیت‌ترین فضای خانه از دید مصاحبه‌شوندگان قلمداد شد. با توجه به «ت ۵»، نشیمن دارای بیشترین ارتباط با آشپزخانه و کمترین ارتباط مستقیم با دستشویی است. ارتباط مستقیم بصری و کالبدی نشیمن با آشپزخانه منجر به نظارت و تعامل بیشتر مادر با سایر اعضای خانواده می‌شود. وجود دیوار کافی برای تکیه دادن، بزرگ بودن، نور طبیعی، و آسایش حرارتی نیز ازجمله ویژگی‌های کالبدی نشیمن محسوب می‌شوند. وجود فضای کافی در نشیمن و دیوار کافی تکیه‌گاهی خود عاملی

فعالیت	قرارگاه	مقوله (کدگذاری انتخابی)	واحد‌های معنایی (کدگذاری محوری)
تعامل با همسایه	– محدوده جلوی در، داخل خانه	– کنترل بصری نسبت به فضای داخل خانه	– دید نداشتن به داخل خانه – نصب پرده جلوی در ورودی خانه
پارک ماشین جلوی در خانه	– محدوده جلوی در، خارج خانه	– فضایی متناسب برای پارک ماشین جلوی در خانه – نظارت بر محدوده جلوی در خانه	– متعلق بودن جلوی در خانه به صاحب‌خانه – تذکر دادن به همسایه‌ها برای پارک خودرو جلوی در خانه به‌ویژه در شب – سرقت وسایل خودرو پارک شده خارج از خانه
نشستن جلوی در خانه	– فضای نشستن جلوی در خانه مسقف	– سکویی برای نشستن و تعامل با همسایه در جلوی در خانه	– سرگرم شدن در جلوی در خانه – صحبت کردن با همسایه‌ها – نظارت بر رفت‌وآمد و ایجاد امنیت در محله

65. open coding
66. axial coding
67. selective coding
68. P.A.E. Mayring, "Qualitative Content Analysis", In *International Encyclopedia of Education: Fourth Edition, 2022*.

۶۹. هدی پیروی و همکاران، اطلس محلات مشهد: جلد ۴، محله پنجمین (شهرداری مشهد، معاونت برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی، ۱۴۰۰).

70. H.S. Andersen, "Why Do Residents Want to Leave Deprived Neighbourhoods? The Importance of Residents' Subjective Evaluations of Their Neighbourhood and Its Reputation", *Journal of Housing and the Built Environment*, vol. 23, no. 2 (2008): 79-101.

71. statues group

جدول ۹. تحلیل یافته‌ها در فضای نشیمن؛ تدوین: نگارندگان.

به فضاهای خصوصی خانه نداشته باشد، ازجمله نیازهای گروه اجتماعی مورد مطالعه است. بزرگ بودن و یکپارچگی با نشیمن و دیوار برای تکیه دادن نیز (به‌خاطر برگزاری مراسم‌های متعدد ازجمله مناسبت‌های مذهبی) در درجه اهمیت دوم و سوم قرار دارند. مطالعه رفتار و فعالیت‌های انسان در محیط منجر به شناسایی قاعده‌مندی‌های الگوهای رفتاری می‌شود که علاوه بر آشکار کردن رابطه میان کاربران و فضا،^{۸۲} راهکارهایی نیز برای طراحی محیطی منطبق با نیازها و توقعات کاربر به‌دست می‌دهد.^{۸۳} ازطرفی، سازماندهی زمانی منجر به بروز فعالیت‌هایی خاص در زمان‌هایی مشخص می‌شود و بر مکانیسم‌های رفتاری و کالبدی در فضا تأثیر می‌گذارد.^{۸۴} در

برای ایجاد دوره‌های خانوادگی است. نوع چینش هر فضا می‌تواند بر رفتار کاربران به‌شدت اثر بگذارد.^{۸۱} در گروه مورد مطالعه، ساکنان تفکیک فضای نشیمن و پذیرایی را با چیدمان مبلمان و عناصر نیمه‌ثابت انجام می‌دادند. اغلب، پشتی‌های بهتر و یا مبلمان در سمت مخالف آشپزخانه چیده می‌شوند تا مهمان را به آن قسمت هدایت کنند. در این صورت علاوه بر حفظ احترام مهمان، حریم بصری نسبت به آشپزخانه نیز حفظ می‌شود.

با توجه به «ت ۶»، در فضای پذیرایی، کنترل بصری نسبت به فضاهای خصوصی خانه، بااهمیت‌ترین ویژگی قلمداد می‌شود. قرارگیری فضای پذیرایی در مکانی که دید

72. P. Bourdieu, *Distinction A Social Critique of the Judgement of Taste*, Routledge (Routledge, 1984).

۷۳. علی یوسفی، «تأملی بر مرزبندی اجتماعی فضای شهری مشهد: طبقه‌بندی منزلتی نواحی شهر مشهد»، نشریه علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد، دوره ۶ ش. ۲ (اسفند ۱۳۸۸): ۹۱-۶۱.

۷۴. در این گونه از مسکن، چند خانوار در واحدهای مسکونی مجزا از یکدیگر، مشترکاً در یک زمین سکونت دارند و برای دسترسی به واحدهای مسکونی مجزای خود باید از یک فضای داخلی اشتراکی استفاده کنند.

75. H. Coolen, *The Meaning of Dwelling Features: Conceptual and Methodological Issues*, IOS Press (IOS Press, 2008).

76. theoretical saturation

77. Mayring, "Qualitative Content Analysis".

78. J.W. Creswell, et al.,

جدول ۱۰. تحلیل یافته‌ها در فضای پذیرایی؛ تدوین: نگارندگان.

گروه مورد مطالعه، با ازدواج فرزندان، جمعیت خانواده افزایش می‌یافت و نیاز به فضایی بزرگ‌تر برای دورهمی‌های خانوادگی احساس می‌شد. همچنین برگزاری مراسم‌های مذهبی نیز از فعالیت‌هایی است که اهمیت ویژه‌ای در بین کاربران دارد و نیازمند فضایی بزرگ و دیوارهایی برای تکیه دادن است. از این‌رو مداخله آگاهانه و یا ناآگاهانه ساکنان در سازمان فضایی خانه (یکپارچه کردن نشیمن و پذیرایی) در همه نمونه‌های مورد مطالعه، در جهت تأمین نیازهای جدیدشان صورت گرفت (جدول ۱۰).

مردم اگر در محیطی احساس رضایت نکنند، آن را رها

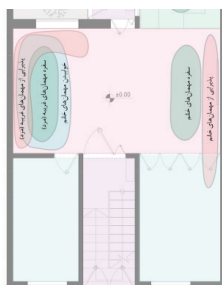
خواهند کرد.^{۸۵} حیاط و بام، فضایی است که در صورت فراهم بودن شرایط مناسب، در مسکن کم‌درآمد، بسیار استفاده می‌شود. کاربران مکرراً ابراز می‌کردند که به دلیل فقدان شرایط مناسب در فضای باز (از جمله فقدان سایه، جهت‌گیری نامناسب، و آفتاب‌گیر نبودن) از آن استفاده نمی‌کنند. ویژگی‌های اساسی در این فضا که باعث گذراندن اوقات برخی در آن (به‌ویژه در فصول گرم سال) می‌شود، آسایش حرارتی و نور است که به‌وضوح میزان اهمیت این دو خصوصیت در «ت ۷» قابل مشاهده است؛ شرایط مناسب به معنی تحقق دو ویژگی آسایش حرارتی و نور طبیعی است. خصوصیت اول در صورت وجود فضایی نیمه‌باز و

روابط میان ویژگی‌های کالبدی - فضایی پذیرایی براساس عبارات مشابه در هریک از مقوله‌ها

Code System	کنترل بصری فضای خصوصی	بزرگ بودن	دیوار برای تکیه دادن	آسایش حرارتی	نور طبیعی	تلویزیون	دستشویی
کنترل بصری فضای خصوصی		3	2			1	4
بزرگ بودن	3		62	5	4	3	
دیوار برای تکیه دادن	2	62		4	3	3	
آسایش حرارتی		5	4		29		
نور طبیعی		4	3	29			
تلویزیون	1	3	3				
دستشویی	4						

بحث

- ویژگی دیوار برای تکیه دادن با ویژگی بزرگ بودن ۶۲ عبارت مشابه دارد که نشان‌دهنده رابطه‌ای قوی و معنی‌دار میان این دو ویژگی است.
- ویژگی داشتن نور طبیعی با ۲۹ عبارت مشابه با آسایش حرارتی رابطه مستقیمی دارد. در فضای پذیرایی، تأمین آسایش حرارتی و نور طبیعی به جهت محترم شمردن مهمان از جانب میزبان، مهم تلقی می‌شود.
- عدم ارتباط مستقیم با دستشویی از ویژگی‌های برجسته در پذیرایی است.

- برگزاری مراسم مذهبی در مناسبت‌ها و یا به‌صورت هفتگی.
- یکپارچگی و قابلیت تجمع پذیرایی با دیگر فضاها (نشیمن و اتاق).
- تکیه ندادن برخی مهمان‌ها در مراسم‌های با جمعیت بیشتر.

وجود فضایی مجزا برای فعالیت مربوط به کسب و کار همراه با امکانات کافی، دو خصوصیت اصلی برای این قرارگاه است (ت ۹). مصاحبه‌شوندگان تمایل به ارتباط فضای کسب و کار با نشیمن و آشپزخانه دارند. از آنجاکه مراقبت از نوه‌ها و یا پخت غذا از جمله مسئولیت‌های مادران خانواده است، وجود فضایی برای انجام کارهای متفرقه در کنار فعالیت اصلی، کمک‌کننده خواهد بود (جدول ۱۳).

نوع چیدمان عناصر نیمه‌ثابت در جهت بهبود کارایی محیط‌های با مقیاس کوچک مؤثر است.^{۸۰} از نظر ساکنان، فضایی دنج و دور از رفت‌وآمد برای رخت‌خواب اهمیت دارد و راحتی بیشتری را هنگام خواب فراهم می‌کند. مهم‌ترین ویژگی

و خاص هفته (زمان دورهمی خانوادگی و برگزاری مراسم مذهبی)، خانم‌ها در آشپزخانه به صورت دسته‌جمعی کار می‌کنند. از این رو، ویژگی به‌اندازه کافی بزرگ بودن آشپزخانه دارای اهمیت است (جدول ۱۲).

در میان قرارگاه‌ها، فضای کسب و کار خانگی با ۱۱/۲٪ از میزان فراوانی کل، فضایی نو و با اهمیت در امرارمعاش خانواده‌ها شناخته شد. از ۱۰ خانه مورد مطالعه، ۷ مورد دارای کسب و کار خانگی هستند. همچنان‌که مطالعات نشان داده، حمایت از مشاغل خانگی^{۸۷} از شاخص‌های مهم پایداری محسوب می‌شود.^{۸۸} مشاغل خانگی، درعین کمک به اقتصادی پایدار، فرصت تعاملات اجتماعی را نیز فراهم می‌کنند.^{۸۹}

۸۳. پوردیهیمی، آگاهی، ذهن و نظریه در طراحی محیطی.

84. Kalis, "How Concepts Travel in Actual Spaces: The Interdisciplinary Classroom as a Behavior Setting".

85. Wicker, "Perspectives on Behavior Settings: With Illustrations from Allison's Ethnography of a Japanese Hostess Club".

86. Kalis, "How Concepts Travel in Actual Spaces: The Interdisciplinary Classroom as a Behavior Setting".

87. support for home-based business

جدول ۱۲. تحلیل یافته‌ها در فضای آشپزخانه؛ تدوین: نگارندگان.

نتیجه‌گیری

مطالعه قرارگاه‌ها و الگوهای رفتاری می‌تواند به درک درستی از رابطه و تعامل فرد با محیط بیانجامد. از نظر ساختاری، طرح محیط در راستای سازگاری با الگوی رفتاری شکل می‌گیرد. بنابراین طراحی مبتنی بر الگوهای رفتاری در محیط‌های مختلف متفاوت خواهد بود. نتیجه اساسی این پژوهش: رفتار و فعالیت‌های افراد جزء جدایی‌ناپذیر یک قرارگاه رفتاری و شکل‌دهنده ویژگی‌های کالبدی - فضایی آن است. ویژگی‌های مؤثر در سازماندهی هر گروه قرارگاه رفتاری در سه دسته خصوصیت فضایی، عملکردی، و کالبدی - کارکردی شناسایی شدند. تعامل مناسب میان مؤلفه‌های مذکور به سازماندهی

اتاق به‌منزله یک فضای خصوصی، کنترل بصری نسبت به فضاهای عمومی است (جدول ۱۴).

ویژگی‌های قرارگاه‌های رفتاری در افزایش تعاملات اجتماعی مؤثرند^{۹۱} و رفتار و نوع فعالیت افراد را تعیین می‌کنند.^{۹۲} کاربران می‌گویند اگر فضای کالبدی مناسب (فضای نشستن همراه با سایبان) در محدوده جلو در خانه باشد، زمان زیادی را با همسایه‌ها در بیرون از خانه می‌گذرانند. این امر منجر به افزایش امنیت در محله نیز می‌گردد.^{۹۳} وجود فضایی برای پارک خودرو در محدوده جلو در خانه، به‌لحاظ امنیتی، اهمیت دارد (جدول ۱۵).

88. A.S. Adewumi, et al., "Conceptualising the Characteristics of the Indicators of a Neighbourhood Sustainability Assessment Framework in a Developing Country Context", *Environmental Impact Assessment Review*, 102 (September, 2023): 107197; V. Onyango and A.S. Adewumi, "Selecting Indicators for Assessing Neighbourhood Sustainability: The Metropolitan Lagos Workflow", *European Scientific Journal ESJ*, vol. 17, no. 2 (2021); E.O. Ibem, et al., "Satisfaction with Neighbourhood Environments in Public Housing: Evidence from Ogun State, Nigeria", *Social Indicators Research*, vol. 130, no. 2 (2017): 733-757; A.O. Ilesanmi, "Post-Occupancy Evaluation and Residents Satisfaction with Public Housing in Lagos, Nigeria", *Journal of Building Appraisal*, vol. 6, no. 2 (2010): 153-169.

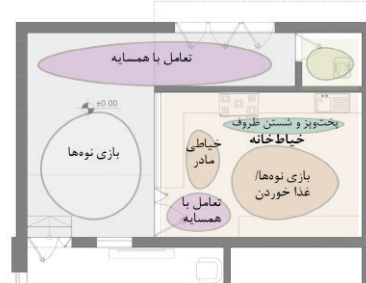
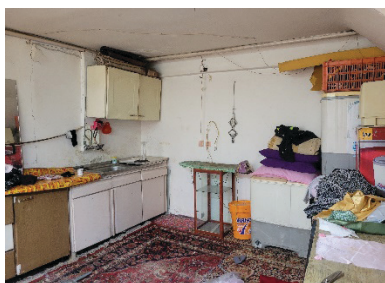
جدول ۱۳. تحلیل یافته‌ها در فضای کسبوکار خانگی؛ تدوین: نگارندگان.

روابط میان ویژگی‌های کالبدی - فضایی فضای کسبوکار خانگی براساس عبارات مشابه در هریک از مقوله‌ها

Code System	ارتباط با حیاط	ارتباط با نشیمن	امکانات کافی	ارتباط با آشپزخانه	فضای انجام کارهای متفرقه	فضایی مجزا
ارتباط با حیاط		27	7	21	14	20
ارتباط با نشیمن	27		6	19	10	10
امکانات کافی	7	6		17	3	8
ارتباط با آشپزخانه	21	19	17		15	14
فضای انجام کارهای متفرقه	14	10	3	15		12
فضایی مجزا	20	10	8	14	12	

بحث

- ارتباط با حیاط ۲۰ عبارت مشابه با ویژگی فضایی مجزا جهت فعالیت کسبوکار دارد. که بیانگر وجود ارتباطی قوی میان این دو ویژگی است.
- اهمیت ویژگی‌های ارتباط با نشیمن، ارتباط با آشپزخانه و ارتباط با حیاط در فضای کسبوکار خانگی، نشان‌دهنده ارتباط قوی این فضا با سایر فضاهای خانه است. دلیل این امر استفاده مادر خانواده از فضاهای مذکور است و این که کسبوکار خانگی در اختیار مادر خانواده است.

- وجود فضایی برای پخت‌وپز و شستن ظروف در قرارگاه کسبوکار خانگی
- ارتباط فضای کسبوکار با حیاط و نظارت مادر به نوه‌ها در حین بازی.

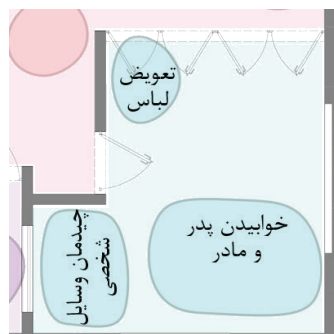
قرارگاه‌های رفتاری، مطابق با نیازهای ساکنان، منجر می‌گردد. از این‌رو عامل زمانمندی قرارگاه‌ها مستقیماً بر کالبدشان اثر می‌گذارد. در گروه مطالعاتی، دو فعالیت اساسی دوره‌های خانوادگی و برگزاری مراسم‌های مذهبی به‌صورت هفتگی، فعالیت در آنها در زمان‌های مختلف، ویژگی‌های متفاوتی دارند.

روابط میان ویژگی‌های کالبدی - فضایی اتاق براساس عبارات مشابه در هریک از مقوله‌ها

Code System	فضایی دنج	آسایش حرارتی	کنترل بصری با فضای عمومی	تعداد بیشتر اتاق	نور طبیعی مناسب	داشتن کمد و بزرگ بودن
فضایی دنج			2			6
آسایش حرارتی					20	3
کنترل بصری با فضای عمومی	2			3		
تعداد بیشتر اتاق			3			2
نور طبیعی مناسب		20				3
داشتن کمد و بزرگ بودن	6	3		2	3	

بحث

- ویژگی داشتن فضای کافی برای خواب و کمد ارتباط معنی‌داری با دنج بودن گوشه‌ای از اتاق خواب دارد.
- ویژگی نور طبیعی و آسایش حرارتی دارای ۲۰ عبارت مشابه و ارتباطی معنی‌دار هستند.

- وجود فضایی دنج و دور از رفت‌وآمد برای خواب
- وجود فضایی با کنترل بصری نسبت به سایر فضاها برای تعویض لباس در اتاق خواب (در وضع موجود اغلب فضایی پشت در اتاق خواب)

89. Adewumi, et al., "Conceptualising the Characteristics of the Indicators of a Neighbourhood Sustainability Assessment Framework in a Developing Country Context".

90. Wicker, "Perspectives on Behavior Settings: With Illustrations from Allison's Ethnography of a Japanese Hostess Club".

91. Moore, "The Physical Environment and Cognitive Development in Child-Care Centers".

جدول ۱۴. تحلیل یافته‌ها در اتاق؛ تدوین: نگارندگان.

ماهانه، و یا در زمان‌ها و مناسبت‌های خاص بر ویژگی‌های کالبدی - فضایی و نحوه سازماندهی قرارگاه‌ها اثر چشمگیری می‌گذارد. تأمین دیوار کافی برای تکیه دادن و جانمایی فضاها در راستای کاهش مسیر رفت‌وآمد، از جمله راهکارهای طراحی هستند که به شکل‌گیری هرچه بهتر دو فعالیت مذکور کمک می‌کنند. فضاهای باز و نیمه‌باز، در صورت وجود امکانات لازم

روابط میان ویژگی‌های کالبدی - فضایی محدوده جلوی در خانه براساس عبارات مشابه در هریک از مقوله‌ها

Code System	کنترل بصری به فضای داخل خانه	پارک ماشین جلوی خانه	نشستن جلوی در خانه
کنترل بصری به فضای داخل خانه		1	1
پارک ماشین جلوی خانه	1		
نشستن جلوی در خانه	1		

بحث

- در محدوده جلوی در خانه، ویژگی کنترل بصری به فضای داخل خانه اهمیت دارد.

- ایجاد مانع بصری در ورودی خانه

- فضایی برای نشستن جلوی در خانه.

92. Cosco, et al., "Behavior Mapping: A Method for Linking Preschool Physical Activity and Outdoor Design".

93. Seyyede Fatemeh Mousavinia, "How Residential Density Relates to Social Interactions? Similarities and Differences of Moderated Mediation Models in Gated and Non-Gated Communities", *Land Use Policy*, no. 120, (Sep 2022): 106303.

جدول ۱۵. تحلیل یافته‌ها در محدوده جلوی در خانه؛ تدوین: نگارندگان.

برای ایجاد آسایش، می‌توانند به فضای زندگی و کار در فصول گرم سال تبدیل و قرارگاه‌های فضای نشیمن به این فضاها منتقل شوند. وجود ایوانی مسقف (حتی با سقف سبک و پوشش گیاهی) و ارتباط ایوان با فضای آشپزخانه و پخت‌وپز که مادر خانواده نیز امکان تعامل با سایرین را حین انجام کار داشته باشد، منجر به ایجاد محیطی مناسب و قابل استفاده خواهد شد. در مسکن گروه‌های کم‌درآمد، توجه به قرارگاه کسب‌وکار خانگی و نیز نیازهای افراد (با توجه به نوع حرفه خانگی‌شان)، ضروری است. از آنجاکه اغلب مادران به کسب‌وکار در خانه مشغولند، جانمایی جزءفضاها (مانند پستوهایی در آشپزخانه) که با حیات و فضای باز مرتبط باشند، به مادر کمک می‌کند که در حین کار، به آشپزی و کار خانه نیز رسیدگی کند و نگران نامرتب بودن نشیمن و پذیرایی به دلیل وجود وسایل مربوط به کار نباشد. این فضا، در صورت نبود کسب‌وکار خانگی، می‌تواند بخشی از آشپزخانه محسوب شود که نسبت به فضای پذیرایی دارای حریم بصری است و مکانی مناسب برای دورهمی‌های خانم‌ها در مهمانی‌ها نیز خواهد بود. ارتباط با فضای بیرون، در مورد کسب‌وکارهای خانگی محتاج تعامل بیرونی، باعث حفظ حریم خصوصی خانه می‌شود.

به‌وضوح در تحلیل یافته‌ها مشاهده شد که تغییری کوچک در کالبد یک قرارگاه، همچون ایجاد سایه با پوشش گیاهی (درخت تاک) در فضای باز، می‌تواند بر نحوه زندگی و فعالیت‌های ساکنان اثری چشمگیر بگذارد و باعث انتقال فضای زندگی به فضای باز خانه در فصول گرم سال گردد. این تغییر کوچک را در نحوه چینش عناصر نیمه ثابت خانه، در تعریف فضای نشیمن و پذیرایی (در عین حفظ یکپارچگی و بزرگ بودن این دو فضا) می‌توان مشاهده کرد. این کار اغلب به شکلی ساده، اما هوشمندانه (مثلاً تنها با تغییر نوع پستی‌ها) از سوی ساکنان صورت می‌گیرد. در بررسی

ویژگی‌های قرارگاه‌های رفتاری، یافته‌ها حاکی از آن هستند که ویژگی کنترل بصری فضاهای خصوصی نسبت به فضاهای عمومی، عاملی تعیین‌کننده در مکان‌یابی این دو فضا و نوع ارتباط آنها با یکدیگر است، همچنین فضای نشیمن و پذیرایی که در همه نمونه‌ها با چینش مبلمان و عناصر نیمه ثابت از یکدیگر تفکیک شده‌اند، دو فضای اصلی در گروه اجتماعی مورد مطالعه محسوب می‌شوند. تفکیک این دو فضا می‌تواند از طریق سه‌دری‌ها و یا عناصر نیمه ثابت (پارتیشن‌ها) صورت گیرد تا در صورت لزوم و در مهمانی‌ها، با باز کردن و یا برداشتن آنها، این دو فضا به فضایی یکپارچه و بزرگ تبدیل گردند. در این صورت در عین حفظ حریم فضاهای خصوصی نسبت به پذیرایی، برگزاری مراسم مذهبی با تعداد مهمان بیشتر نیز میسر می‌گردد.

نتایج مطالعه قرارگاه‌های رفتاری، طراحان را به سمتی هدایت می‌کند که طی آن به جای عرضه راهکارهای پیچیده در طراحی، بتوانند از طریق شناخت نیازها و توقعات ساکنان، به راه‌حلی بسیار ساده دست یابند. مطالعه حاضر در طی یک سال بررسی قرارگاه‌های رفتاری در گروهی از ساکنان، یک تصویر عملی از قرارگاه‌های رفتاری عرضه می‌کند تا طراحان محیط به‌سوی مسیری صحیح در طراحی هدایت شوند. به گفته ویکر چنین کاری باید در محیط‌های زندگی واقعی انجام شود و محققان تماس مستقیم، صمیمی، و طولانی‌مدت با شرکت‌کنندگان داشته باشند. این امر محدودیت در تعمیم نتایج تحقیق به سایر محیط‌های مسکونی (با شرایط و جمعیت مختلف) را ایجاد می‌کند. پژوهش‌های آتی می‌توانند با افزایش حجم نمونه و مطالعه سایر زمینه‌های فرهنگی و پایگاه‌های اجتماعی - اقتصادی، یافته‌های تحقیق در خصوص مسکن قشر کم‌درآمد را گسترش دهند. همچنین تمرکز بر روابط و ارتباطات میان واحدهای مسکونی و فضاهای عمومی نیز مفید خواهد بود.

References

- Adewumi, Ayomikun Solomon, Vincent Onyango, Dumiso Moyo, Husam Al Waer, and Ayotunde Dawodu. "Conceptualising the Characteristics of the Indicators of a Neighbourhood Sustainability Assessment Framework in a Developing Country Context". *Environmental Impact Assessment Review*, 102 (September 2023): 107197. <https://doi.org/10.1016/J.EIAR.2023.107197>
- Afshari, Mohsen, Shahram Pourdiehimi, and Bahram Saleh Sedghpour. "Environmental Adaptation of Human Lifestyle (A Theoretical Framework, A Case Study)". *Journal of Housing and Rural Environment*, vol. 34, no. 152 (2015): 3-16. (In Persian).
- Alalhessabi, Mehran, Abdolhadi Daneshpour, and Roozbeh Dadjou. "Identifying and Prioritizing Housing Indicators of Low-Income Groups Based on a Perceptual-Mental Approach A Case Study the Bojnurd City". *Journal of Geographical Urban Planning Research*, vol. 10, no. 1 (2022): 133-148. (In Persian).
- Andersen, Hans Skifter. "Why Do Residents Want to Leave Deprived Neighbourhoods? The Importance of Residents' Subjective Evaluations of Their Neighbourhood and Its Reputation". *Journal of Housing and the Built Environment*, vol. 23, no. 2 (2008): 79-101. <https://doi.org/10.1007/s10901-008-9109-x>
- Awamleh, Zaid, and Deniz Hasirci. "A Multi-Method Behavior Setting Analysis of a Protracted Refugee Camp in Jordan". *Environment and Behavior*, vol. 54, no. 4 (2022): 783-808. <https://doi.org/10.1177/00139165221084726>
- Baker, Emma and Laurence Lester. "Multiple Housing Problems: A View through the Housing Niche Lens". *Cities*, no. 62 (October 2017): 146-151. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2016.10.001>
- Barker, Roger G. *Ecological Psychology: Concepts and Methods for Studying the Environment of Human Behavior*. Stanford, CA: Stanford University Press, 1968.
- Bourdieu, Pierre. *Distinction A Social Critique of the Judgement of Taste*, Routledge, Routledge, 1984.
- Caplan, Joel M., Leslie W. Kennedy, Jeremy D. Barnum, and Eric L. Piza. "Crime in Context: Utilizing Risk Terrain Modeling and Conjunctive Analysis of Case Configurations to Explore the Dynamics of Criminogenic Behavior Settings". *Journal of Contemporary Criminal Justice*, vol. 33, no. 2 (2017): 133-151. <https://doi.org/10.1177/1043986216688814>
- Coolen, Henny. *The Meaning of Dwelling Features: Conceptual and Methodological Issues* IOS Press. IOS Press, 2008.
- Cosco, Nilda G., Robin C. Moore, and Mohammed Z. Islam. "Behavior Mapping: A Method for Linking Preschool Physical Activity and Outdoor Design". *Medicine and Science in Sports and Exercise*, vol. 42, no. 3 (2010): 513-519. <https://doi.org/10.1249/MSS.0b013e3181cea27a>
- Creswell, John W., William E. Hanson, Vicki L. Clark Plano, and Alejandro Morales. "Qualitative Research Designs: Selection and Implementation". *The Counseling Psychologist*, vol. 35, no. 2 (2007): 236-264. <https://doi.org/10.1177/0011000006287390>
- Croese, Sylvia, Liza Rose Cirolia, and Nick Graham. "Towards Habitat III: Confronting the Disjuncture between Global Policy and Local Practice on Africa's 'Challenge of Slums'". *Habitat International*, 53 (2016): 237-242. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2015.11.037>
- Day, Kristen. *Feminist Approaches to Urban Design*. Public Space Reader, 2021. <https://doi.org/10.4324/9781351202558-12>.
- Duerk, Donna P. *Architectural Programming: Information Management for Design*. Van Nostrand Reinhold Press, 1993.
- Fatourechi, Dorsa, and Esmaeil Zarghami. "Social Sustainability Assessment Framework for Managing Sustainable Construction in Residential Buildings". *Journal of Building Engineering*, no. 32 (November 2020): 101761. <https://doi.org/10.1016/j.jobbe.2020.101761>
- Gharehbaglou, M, A Ghaffari, and R.C. Asl. "The Effect of Sense of Community on the Formation of Behavior Settings (Case Study: Ritual Public Spaces of Tabriz)". *BAGH-E NAZAR*, vol. 21, no. 130 (2024): 61-76. <https://doi.org/10.22034/bagh.2024.392773.5365> (In Persian)
- Golrokh, Shamin. *Behavior Setting*. Tehran: Armanshahr Press, 2012. (In Persian).
- Heft, Harry. "Ecological Psychology as Social Psychology?". *Theory and Psychology*, vol. 30, no. 6 (2020): 813-826. <https://doi.org/10.1177/0959354320934545>
- Hillier, Bill and Julienne Hanson. *The Social Logic of Space*. Cambridge University Press, 2003.
- Hosseini, Hadi. "A Study of Global Policies on Affordable Housing Provision and a Proposed Mechanism for Housing Planning in Iran". *Journal of Architectural Studies*, 1 (2018): 1-11. (In Persian).
- Ibem, Eziyi O., Pearl A. Opoko, and Egidario B. Aduwo. "Satisfaction with Neighbourhood Environments in Public Housing: Evidence from Ogun State, Nigeria". *Social Indicators Research*, vol. 130, no. 2 (2017): 733-757. <https://doi.org/10.1007/s11205-015-1188-y>
- Ilesanmi, Adetokunbo Oluwale. "Post-Occupancy Evaluation and Residents Satisfaction with Public Housing in Lagos, Nigeria". *Journal of Building Appraisal*, vol. 6, no. 2 (2010): 153-169. <https://doi.org/10.1057/jba.2010.20>
- Kalis, Annemarie. "How Concepts Travel in Actual Spaces: The Interdisciplinary Classroom as a Behavior Setting". *Journal of Interdisciplinary Studies in Education*, vol. 12, no. S1 (2023): 50-66.
- Kandel, Eric R., John D. Koester, Sarah H. Mack, and Steven A. Siegelbaum. *Of Neur AI Principles Science. Principles of Neural Science*. McGraw-Hill, 2021.
- Karji, Ali, Asregedew Woldeesenbet, Mostafa Khanzadi,

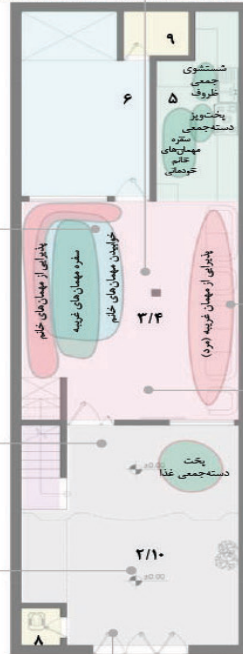
- and Mohammadsoroush Tafazzoli. "Assessment of Social Sustainability Indicators in Mass Housing Construction: A Case Study of Mehr Housing Project". *Journal of Sustainable Cities and Society*, 50 (October 2019): 101697. <https://doi.org/10.1016/j.scs.2019.101697>.
- Keshmiri, Hadi and Hadi Nikounam Nezami. "The Concept of Behavioral Setting and Its Impact on Improving Environmental Quality Neighborhood Parks (Case Study: Shiraz Sekonj Neighborhood Park)". *International Journal of Architectural Engineering and Urban Planning (IJAU)*, vol. 33, no. 2 (2023): 1-16. <https://doi.org/10.22068/ijau.687>
- Lang, Jon and Walter Moleski. *Functionalism Revisited: Architectural Theory and Practice and the Behavioral Sciences*. Routledge. New York and London: Routledge, 2016. <https://doi.org/10.4324/9781315254838>
- Liu, Jian and Huay Ying Ong. "Can Malaysia's National Affordable Housing Policy Guarantee Housing Affordability of Low-Income Households?". *Journal of Sustainability*, vol. 13, no. 16 (August 7, 2021): 8841. <https://doi.org/10.3390/su13168841>
- Low, Setha. *Behind the Gates, Life, Security, and the Pursuit of Happiness in Fortress America*. New York and London: Routledge, 2004.
- Malik, Sana, Ruhizal Roosli, Fariha Tariq, and Nor'aini Yusof. "Policy Framework and Institutional Arrangements: Case of Affordable Housing Delivery for Low-Income Groups in Punjab, Pakistan". *Journal of Housing Policy Debate*, vol. 30, no. 2 (March 3, 2020): 243-268. <https://doi.org/10.1080/10511482.2019.1681018>
- Mason, Mark. "Sample Size and Saturation in PhD Studies Using Qualitative Interviews". *Forum Qualitative Sozialforschung*, vol. 11, no. 3 (2010).
- Mayring, Philipp A.E. "Qualitative Content Analysis". In *International Encyclopedia of Education: Fourth Edition*, 2022. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-818630-5.11031-0>
- Mehri Ghahfarokhi, Esmail, Maryam Ekhtiari, and Hamidreza Sharif. "Analysis Framework for Recognition Behavioral Settings in Residential Spaces (Case Study: Farhang Shahr District in Shiraz)". *Honar-Ha-Ye-Ziba Journal*, no. 3 (2020): 19-36. <https://doi.org/10.22059/jfaup.2021.306903.672503> (In Persian)
- Moore, Gary T. "The Physical Environment and Cognitive Development in Child-Care Centers". In *Spaces for Children*, 1987, 41-72. https://doi.org/10.1007/978-1-4684-5227-3_3
- Mousavinia, SeyyedehFatemeh. "How Residential Density Relates to Social Interactions? Similarities and Differences of Moderated Mediation Models in Gated and Non-Gated Communities". *Land Use Policy*, vol. 120 (July 2022): 106303. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2022.106303>
- Nestler, Eric J., Steven E. Hyman, David M. Holtzman, and Robert H. Malenka. *Molecular Neuropsychopharmacology: A Foundation for Clinical Neuroscience*, vol. 11. McGraw-H., 2015. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-12-420070-8.00002->
- Nourtaghani, Abdolmajid. "Meaning in Dwelling: The Modeling Organization of Meaning in Turkmen Dwelling". Shahid Beheshti University, Faculty of Architecture and Urban Planning, 2012.
- Onyango, Vincent, and Solomon Ayomikun Adewumi. "Selecting Indicators for Assessing Neighbourhood Sustainability: The Metropolitan Lagos Workflow". *European Scientific Journal ESJ*, vol. 17, no. 2 (2021). <https://doi.org/10.19044/esj.2021.v17n2p170>.
- Peyravi, Hoda, Morteza RazaviNejad, and Mohammad Ghanbari. *Atlas of Mashhad Neighborhoods; Vol 4, Panjtan Neighborhood*. Mashhad Municipality, Deputy of Planning and Human Capital Development, 2021. (In Persian).
- Pourdeihimi, Shahram. *City, Housing, and Complexes*. Tehran: Armanshahr Press, 2012. (In Persian).
- _____. *Cognition, Mind, and Theory of Environmental Design*. Tehran: Shahid Beheshti University Press, 2023. (In Persian).
- Rapoport, Amos. "Interview with Amos Rapoport". *Arch. & Comport. / Arch. & Behav*, vol. 8, no. 1 (1992): 10.
- _____. *Theory in Environment Transcending Times, Settings, and Groups*. Handbook of Japan-United States Environment Behavior Research, 1997.
- Vidal, Diogo Guedes, Cláudia Oliveira Fernandes, Ricardo Cunha Dias, Paulo Castro Seixas, Nelson Barros, Helena Vilaça, and Rui Leandro Maia. "Os Jardins Da Cidade Um Olhar Sociológico Sobre o Mapeamento Do Comportamento Humano Dos Utilizadores Do Jardim Da Corujeira". *Sociologia: Revista Da Faculdade de Letras Da Universidade Do Porto*. 43 (2022): 5-30. <https://doi.org/10.21747/08723419/soc43a1>
- Wang, Hui, Mei Po Kwan, and Mingxing Hu. "Social Exclusion and Accessibility among Low- and Non-Low-Income Groups: A Case Study of Nanjing, China". *Journal of Cities*, no. 101 (March 2020): 102684. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.102684>
- Weiss, Matthias and Martin Hoegl. "Effects of Relative Team Size on Teams with Innovative Tasks: An Understaffing Theory Perspective". *Organizational Psychology Review*, vol. 6, no. 4 (2016): 324-351. <https://doi.org/10.1177/2041386615620837>.
- Wicker, Allan W. "Perspectives on Behavior Settings: With Illustrations from Allison's Ethnography of a Japanese Hostess Club". *Environment and Behavior*, vol. 44, no. 4 (2012): 474-492. <https://doi.org/10.1177/0013916511398374>.
- Yousefi, Ali. "On Social Bordering of Urban Spaces in Mashhad: Classifying the Districts Based on the Residents' Social Status". *Journal of Social Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad*, no. 2 (2009): 61-91. <https://doi.org/10.22067/jss.v0i0.8770> (In Persian).
- <https://www.google.com/maps/@36.307379,59.6649864,365m>

پیوست ۱.
نمونه‌ای دیگر از نگاشت
قرارگاه‌های رفتاری در خانه ۶ در
روزهای معمول؛ عکس و ترسیم:
نگارندگان.

راه‌نما: ۱-ورودی ۲-پارکینگ ۳-نشین ۴-پذیرایی ۵-آشپزخانه ۶-اتاق خواب ۷-فضای تلویزیون ۸-دستشویی ۹-حمام ۱۰-حیاط
۱۱-حیاط خلوت(نورگیر) ۱۲-ایوان ۱۳-انباری ۱۴-پام
فعالیت‌های فضای باز
فعالیت‌های پذیرایی و نشین
فعالیت‌های آشپزخانه
تعامل با افراد محیط بیرون از خانه
فعالیت‌های کسب‌وکار خانگی
فعالیت‌های اتاق خواب
فعالیت‌های فضای خدماتی

فصلنامه علمی معماری و شهرسازی؛ سال سی‌وششم، پاییز ۱۴۰۵، شماره ۳، پیاپی: ۱۱۴
شناخت ویژگی‌های کالبدی - فضایی قرارگاه‌های رفتاری در مسکن گروه‌های کم‌درآمد؛ نمونه مورد مطالعه: محله پنج‌تن مشهد: مهسا اکبری شارک، سیده‌فاطمه موسوی نیا، شهرام پوردیپهیمی

- راهنما: ۱- ورودی ۲- پارکینگ ۳- نشیمن ۴- پذیرایی ۵- آشپزخانه ۶- اتاق خواب ۷- فضای تلویزیون ۸- دستشویی ۹- حمام ۱۰- حیاط
 ۱۱- حیاط خلوت (نورگیر) ۱۲- ایوان ۱۳- انباری ۱۴- بام
 فعالیت‌های پذیرایی و نشیمن فعالیت‌های آشپزخانه تعامل با افراد محیط بیرون از خانه فعالیت‌های اتاق خواب فعالیت‌های فضای خدماتی فعالیت‌های کسب و کار خانگی

پیوست ۲.
 نگاشت قرارگاه‌های رفتاری در خانه
 ۶ در روزهای تعطیل و خاص هفته؛
 عکس و ترسیم: نگارندگان.